

BRNO ROKU 1927 V OBRAZECH

NÁKLADEM VLAD. ORLA, PRAHA XIII. VRŠOVIČE, GRÉGROVA 24 n.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA V BRNĚ - KRÁLOVĚ POLI.

Městská spořitelna v Brně - Králově Poli byla zřízena 16. srpna 1906 obcí Královopolskou pod jménem Obecní spořitelna v Králově Poli, kterýžto název byl po povýšení Králova Pole na město změněn na jméno Městská spořitelna v Králově Poli. Zákonem o sloučení předměstských obcí s městem Brnem převzalo Velké Brno s ostatními závazky bývalého města Králova Pole i záruku za vklady uložené u Městské spořitelny, v důsledku čehož přijala spořitelna později nynější své jméno.

Spořitelna započala úřadovati v budově dřívější dívčí Měšťanské školy na Palackého třídě v Králově Poli, kdež setrvala i při pozdějším rozmachu až do 15. listopadu 1925, kdy přestěhovala se do nových místností, účelně a moderně zařízených, na Palackého třídě 28a, kdež získala dostatečných prostor, k dalšímu svému rozvoji potřebných.

Návrh na budovu, jakož i na vnitřní zařízení místností spořitelních provedl arch. Jindřich Kumpošt z Brna a nad prováděním prací bděla spořitelnou k tomu účelu ustanovená stavební komise, v níž zasedali členové správy ústavu a odborní znalci.

Zařízení místností jest, jak již řečeno, účelné a spořitelna vybavena byla mnohými moderními vymoženostmi, takže řadí se mezi nejlépe zařízené peněžní ústavy v republice. Za zmínku stojí zvláště ve sklepeních budovy zřízený nedobytný tresor, kdež spořitelna má uloženy vlastní i svěřené cenné hodnoty a kde jsou rovněž umístěny pancéřové schránky, jež spořitelna zájemcům pronajímá k úschově hodnot pod vlastní uzávěrou, za velmi mírné poplatky.

I po stránce umělecké bylo při stavbě pamatováno na výzdobu místností a v první řadě nutno upozorniti na bronzovou sochu p. presidenta T. G. Masaryka, provedenou v nadživotní velikosti akad. sochařem prof. V. Machem z Král. Pole. Socha ta umístěna jest v zasedací síni spořitelny.

Budova ústředny v Král. Poli, Palackého tř. 28a.

Rozvoj spořitelny zračí se netoliko v rychlém vzrůstu počtu vkladatelů a vkladů, ale hlavně též v počtu pobočných ústavů, zařízených spořitelnou na žádost komitentů.

Tak již 1. července r. 1911, tedy před spojením Králova Pole s městem Brnem, zřízena byla sběrna a platebna na Zelném trhu v Brně, v domě č. 21, kdež dosud má své úřadovny, ovšem dnes značně rozáhlejší než-li v době svého založení.

Hlavní činnost ve zřizování poboček vyvinula spořitelna teprve po válce, kdy nucena jsou okolnostmi, otevřela další sběrnou a platebnou a to v roce 1922 v Žabovřeskách na místě zrušené Občanské záložny, dále v roce 1923 v Brně, na Křenové č. 43, na Křížové č. 42 a v Husovicích na náměstí Sušilově.

V roce 1925 převzala pak spořitelna Městskou spořitelnu v Mor. Krumlově a zřídila na jejím místě filiálku a v r. 1926 otevřela novou filiálku v Rosicích u Brna, takže má nyní kromě úřadoven ústředny v Králově Poli 5 sběrů a plateben ve Vel. Brně a 2 filiálky.

Jako jeví se velký rozvoj spořitelny v zakládání nových poboček, hlavně po válce, tak jeví se tento rozvoj i ve vzrůstu vkladů. Koncem r. 1918 měla spořitelna vkladů po více jak dvanáctileté činnosti přes 6,000,000 Kč. Rychlý vzrůst dokazují pak stavy vkladů v dalších letech. Koncem roku 1919 bylo vkladů Kč 9,000,000—, koncem r. 1920 Kč 17,000,000—, koncem r. 1921 Kč 30,000,000—, koncem r. 1922 Kč 60,000,000—, koncem r. 1923 Kč 110,000,000—. Koncem února 1927 dosahuje stav vkladů již obnosu přes Kč 200,000,000—. Kromě toho bylo spořitelně do správy svěřeno více jak Kč 130,000,000— různých cenných papírů.

Tento neobyčejný vzrůst svědčí o velké oblíbě tohoto lidového peněžního ústavu a obecnostvo rádo svěřuje svoje úspory spořitelně, jejíž vkladní knížky požívají sirotčí jistoty, jelikož nemusí se obávat, že by utrpělo jakékoliv ztráty.

OSOBNÍ

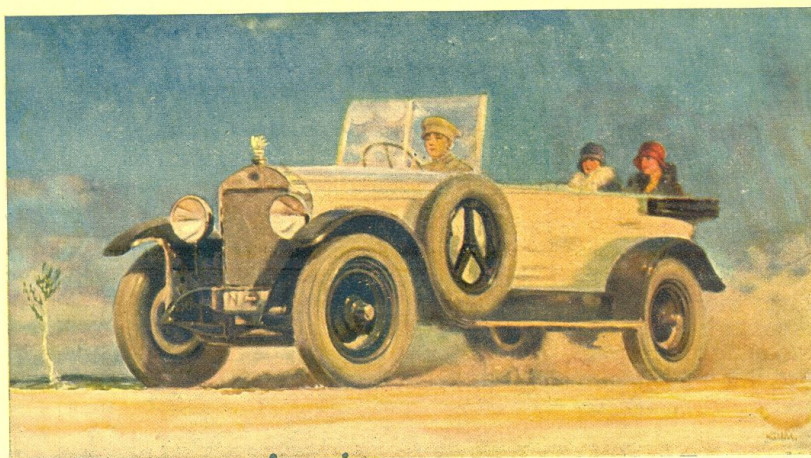
6/22, 7/25, 14/50, 16/60 a
25/100 KS

DODÁVKOVÉ

pro 500 až 1500 kg

NÁKLADNÍ

pro 1, 2 $\frac{1}{2}$, 4, 5 až 10 tun

KOMBINOVANÉ

4 osoby neb 500 kg, 6 osob
neb 700 kg

AUTOBUSY

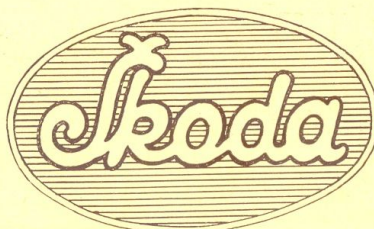
pro 10 až 55 osob

PARNÍ

pro 4-5, 5-6, 6-7 tun

A U T O M O B I L Y

Akciová společnost dříve

ŠKODOVY ZÁVODY
V PLZNI

GENERÁLNÍ A OBCHODNÍ ŘEDITELSTVÍ V PRAZE.

PRODEJNÍ KANCELÁŘ: BRNO, RAŠÍNOVA 10. TELEFON 67.

Remington model 1

Nejlepší páska
do psacího
stroje je
REMTICO

Nejlepší
karbonový
papír
RED SEAL

JE TOMU PADESÁT LET . . .

CHRISTOPHER L. SHOLES konstruoval roku 1873 první „stroj na psaní“. S výrobou začali po mnohých pokusech pánové E. Remington a synové.

Na jubilejní výstavě ve Filadelfii v roce 1876 byl REMINGTON MODEL 1 prvním vystaveným psacím strojem vůbec. Jak vzrušil tento vynález pozornost všech, dokazuje fakt, že návštěvníci výstavy kupovali ukázky písma psaného na stroji po 25 centech.

Přes půl století se REMINGTON vyvíjel. Dnes stal se nezbytným kolečkem moderního žití a dobyl si celého světa ve všech jeho fázích. Na světové výstavě ve Filadelfii v roce 1926 pořádané na oslavu stopadesátiletého trvání americké nezávislosti byl prohlášen REMINGTON *oficiálním psacím strojem* výstavy. Je to nejlepším uznáním jeho významného postavení ve světě práce.

Po padesáti letech technického bádání dal REMINGTON světu tyto hlavní druhy psacích strojů:

REMINGTON STANDARD dokonalý *korespondenční* psací stroj pro všechny kancelářské práce.

REMINGTON NOISELESS první a *jediný a vskutku neslyšně pracující* psací stroj se čtyřřadovou klávesnicí.

REMINGTON ACCOUNTING *účtovací a korespondenční* stroj zároveň — pro nejsložitější účetnické práce.

REMINGTON PORTABLE *cestovní* psací stroj se čtyřřadovou klávesnicí, jednoduchým přepřadovačem a normálním válcem, stroj „Pro vás — pro každého“.

REMINGTON TYPEWRITER COMPANY

374 BROADWAY, NEW YORK

Remington 12
STANDARD

PEVNÁ KONSTRUKCE

ZAŘÍZENÍ TYPOVÝCH PÁK

zaručuje přirozený úhoz.

UZAVÍRACÍ PLÁŠŤ

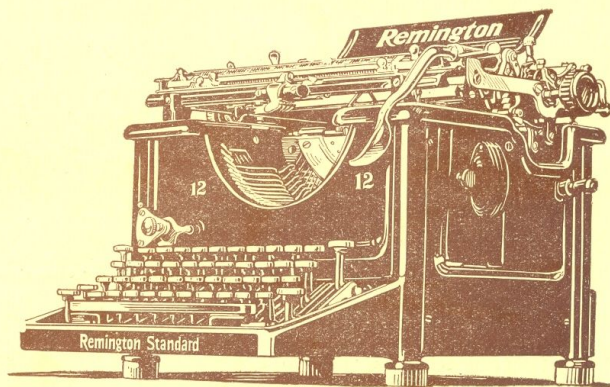
kryje celou konstrukci, zamezuje vnikání prachu
a omezuje hluk při psaní.

MECHANISM BARVICÍ PÁSKY

prodlužuje trvanlivost a usnadňuje výměnu.

ROZŠÍŘENÁ KLÁVESNICE

o čtyři znaky přispívá k jeho dokonalosti.

REMINGTON PSACÍ STROJE SPOLEČNOST S R. O.
BRNO, ČESKÁ 22-24.

PRODEJNY VE VŠECH VĚTŠÍCH MĚSTECH.

BRNO ROKU 1927 V OBRAZECH

VE SLOVNÍM DOPROVODU HISTORIE VÝVOJE MĚSTA Z PODHRADÍ VE VELKOMĚSTO, STAVEBNÍ PAMÁTKY
BRNĚNSKÉ, BRNĚNSKÝ PRŮMYSL, OBCHOD A ŽIVNOSTI.

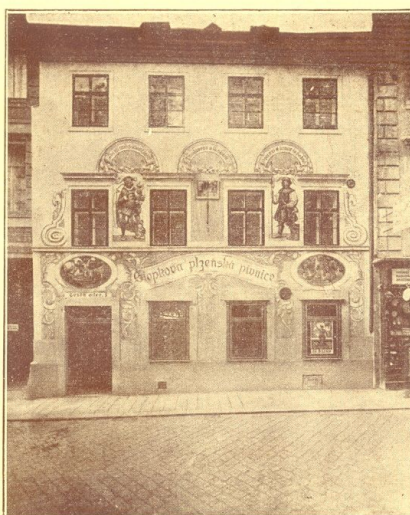
Celkový pohled na Brno.

STOPKOVA PLZEŇSKÁ PIVNICE

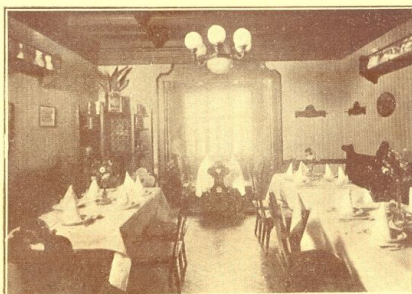
TELEFON 1486.

V BRNĚ, ČESKÁ 5. MAJITEL JAROSLAV STOPKA.

TELEFON 1486.

Nejstarší česká pivnice v Brně. Dům vystavěn byl v r. 1554 a je jedním ze starých šlechtických domů brněn. Živnost restaurační provozuje se v něm již přes 80 roků a od roku 1893 byla vždy jen v českých rukou. Nynější majitel, který sám vede tento obchod již 19 roků, dal celý dům v roce 1919 zrenorovati a tak, ač zvenku zachován starobylý ráz domu, je uvnitř vypraven nejmodernějším pohodlím a zařízením. Veškeré místnosti celého domu vy-

tápěny jsou ústředním topením, moderně ventilovány, pro sklepy a lednice zařízení je umělé chlazení a kuchyně je též nejmoderněji a hygienicky vybavena. Útulné restaurační jídelny jsou v přízemí a I. poschodí, dále klubovna a salonek pro uzavřené společnosti neb slavnostní a svatební hostiny. Obchod veden je prvotřídně, je znám svou jemnou a vybranou kuchyní a nejlepším Plzeňským prazdrojem.

ZEMSKÉ HLAVNÍ MĚSTO BRNO

Brno je druhým městem republiky a důležitým střediskem správním a kulturním. Ve velkoměsto začalo se vyvíjet už kolem roku 1900, ale teprve roku 1919, kdy připojením 22 okolních obcí došlo k utvoření Vel. Brna, stalo se z Brna opravdové velkoměsto rozlohou a počtem obyvatel.

Ve vývoji města Brna je několik epoch. Až do roku 1620 vyvíjelo se Brno jako podhradí a jako město královské, sluníc se v přízni panovníků. Roku 1619 připojilo se Brno k odbojným stavům, a za to stihl je po bělohorské bitvě Ferdinandův a jeho nástupců hněv. Brno pozbylo samosprávy, jeho hrad stal se vězením odbojníků. Blahobyť města byl zničen, bída s nouzí podávaly si v tomto městě kdysi lidnatém, bohatém a slavném ruce. A k tomu ještě r. 1645 první a r. 1645 druhé obléhání švédské Brno zkrusilo. Město se r. 1645 slavně uhájilo, způsobivši tak pro Rakousko příznivý obrát ve válce třicetileté. Za to bylo vzato Habsburky na milost. Četná předměstí spojila se s Brnem v obec opět svobodnou, která celkem dost šťastně přežila vpád Prušáků r. 1742 a napoleonské války r. 1805. Rok 1848 vrací městu samosprávu a r. 1859 dává mu konečně fortifikační pozemky a tím i možnost stavebního rozvoje. Od dob Josefových je už Brno prvním továrním městem v Rakousku, má pevný základ hospodář-

Vlastní budova Moravské lidové banky v Brně, Česká 26.

ského blahobytu. Po r. 1848 rychle vzrůstá, a za necelých padesát let je už městem o 140.000 obyvatel. Je ovšem městem německým, neboť vídeňská vláda nemůže potřebovat, aby hlavní město české Moravy mluvilo rodným jazykem většiny obyvatel. Sama úřední potřebě upravená statistika počítá většinu obyvatelstva českého, ale volební řád nepřipouští zvolení byt i jen jednoho českého člověka do obecní správy. Za těchto poměrů není divu, že za světové války počítalo se Brno k městům Rakousku zvláště věrným a že jeho Špilberk byl věznicí mnoha desítek českých „velezrádců“. Politický převrat r. 1918 odňal německé menšině správu obecní a vrátil ji obyvatelstvu českému. Rok 1919 spojuje Brno s 22 okolními obcemi a zakládá novou epochu města, jehož obyvatelstva čítá se na čtvrt milionu duší. Pomalu ale dobře hojí se rány, které hospodářskému životu Brna zasadila válka světová. Důležité úřady správní a soudní se v Brně zřizují, zřizuje se tu také druhá česká universita a další dvě české vysoké školy. Pevně budují se základy velkého a rychlého rozvoje hlavního města Moravy.

Mnohokrát hrálo Brno důležitou dějinnou roli. Projďme proto podrobněji jeho dějinami.

První psaná zmínka o Brně činí se v listině knížete Břetislava, syna českého knížete Oldřicha. Datována je r. 1048 a zakládá se jí klášter bene-

Pokračování viz str. 9.

Vklady na knížky

4¹/₂‰ — 5¹/₂‰.

MORAVSKÁ LIDOVÁ BANKA V BRNĚ.

FILIÁLKA: PRAHA I., PAŘÍŽSKÁ 7.

PROVÁDÍ VŠECHNY BANKOVNÍ OBCHODY.

Vklady na účty

4¹/₂‰ — 5¹/₂‰.

Kdo chce prodloužit svůj život
nechť uzavře pojištění; zažene
tím nejhoršího nepřítele dlouhého
žítí - starost o budoucnost.

**Moravská
Zemská životní pojišťovna**

V BRNĚ, Mozartova 3. („Bílý dům“.)

Telefon 917, 919, 1101.

jest vzájemným ústavem pod veřejnou správou země
Moravy. Pojišťuje kapitály na úmrtí a dožití ve všech
kombinacích.

„Kdo má životní pojistku, překonal předem nepřízeň
poměrů, má v rukou potvrzení charakteru i průkaz,
že jest dobrým občanem.
(Calvin Coolidge, prezident Spoj. států amerických.)

Životní pojistka jest nejlepším prostředkem k zaopatření dětí.

Přemýšlejte a dopište o informace.

Filiálky a hlavní zastupitelství:

Praha, Brno, Bratislava, Olomouc, Mor.
Ostrava, Jihlava, Opava, Plzeň, Č. Budě-
jovice, Pardubice, Teplice, Košice atd.

VŠEOBECNÁ POJIŠŤOVNA

AKC. SPOL. V BRNĚ

ve vlastním domě

ŠVÉDSKÁ ULICE Č. 68

TELEFON ČÍS. 999

TELEFON ČÍS. 999

provádí

**pojištění všeho druhu a všech
odborů za nejvýhodnějších
podmínek.**

**Ředitelství této domácí
pojišťovny jest v Brně.**

Filiálky:

**v Praze, Olomouci, Košicích,
a Bratislavě,**

zastupitelství

ve všech větších místech.

Zaručovací fondy přes Kč 13,000.0000.-.

BÍLÝ DŮM V BRNĚ.

Napsal Dr. B. Markalous.

Budova Zemské životní pojišťovny moravské podle návrhu architekta Arnošta Wiesnera jest realizací značného významu nejen pro budoucí stavební vývoj města Brna, nýbrž také pro ujasnění směrnic moderní naší architektury vůbec.

Po zmatcích historických slohů v druhé polovině 19. století, po rozpačitých začátcích obrody, tak těžce, a záslužně zpracovaných Wagnerem, Berlagem, Perretem, Wrigtem a krajním odpůrcem a reform. Adolfem Loosem, má generace mladších architektů již volnější pole, aby do důsledků vyvedla zásady moderní výstavby veřejných i soukromých budov, mezi jiným také vědomě nikoliv již jako individuálních útvarů pro sebe, nýbrž jako organických článků velkorysého, jednotného řešení bloku, ulice a celého města.

Arch. A. Wiesner, podporován ve své snaze ředitelem Zemské životní pojišťovny Moravské drem Kubíčkem, vybudoval svou invenci, svými přísnými měřítky nekompromisního tvůrce, technickou pohotovostí a kultivovaným jemnocitem dílo, jímž prospěšně posunul vývoj.

„BÍLÝ DŮM“, jak nazvána budova po-

„Bílý dům“. — Vedle krásný barokový portál býv. jezuitského kláštera.

jišťovny, jsoucí dnes v nejužší hmotné a výtvarné souvislosti se stavbou banky „Union“, naznačuje velmi názorně výstavbu celého bloku přibližujícího se k monumentální architektuře Jesuitského kostela, který jím takto nejen že není znehodnocen, nýbrž naopak pohledově vyvýšen, poněvadž jak pojišťovna, tak také banka Union tvoří svými nezakrytými kubickými tvary přímé pokračování jeho mohutné, do výše vztyčené hmoty, při čemž barokové části získávají obzvláště tímto přímo izolujícím sousedstvím.

Jasně členění vnějšku, při čemž uplatňována kvalita materiálu, odpovídá jasným dispozicím vnitřku pojišťovny, v němž osvětlováním budovy, zasazené ve stísněný blok s poměrně úzkými ulicemi, vyřešeno způsobem nad obyčej důmyslným. Čistotné vnitřní rozčlenění, úsporné a účelné rozvržení vnitřních prostor tohoto díla poutá a svádí světlo až v části suterenní a plochá střecha, na níž vybudována zahrada, takřka rozšiřuje ještě stavbu ve smyslu vertikálním nad střechy okolních domů, dávajíc tak pokračování myšlence stavební do volných vzdušných prostorů.

Budova Zemské životní pojišťovny moravské jest příkladem pro všechny budoucí stavby tohoto nebo příbuzného účelu.

NÁRODNÍ ZÁLOŽNA ZEMĚDĚLSKÁ

BRNO, Česká 15.

TELEFON 732.

TELEFON 732.

VKLADY

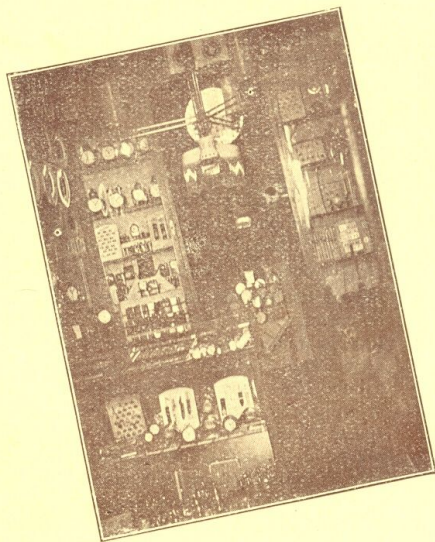
zúročí bezpečně a nejvyšší sazbou.

SBĚRNY:

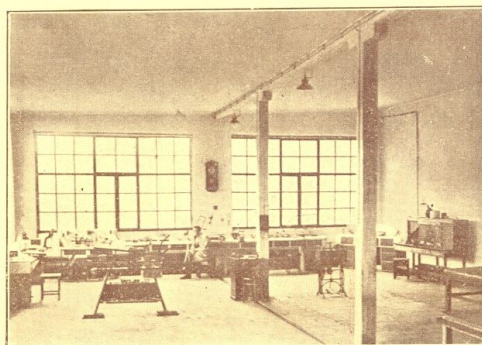
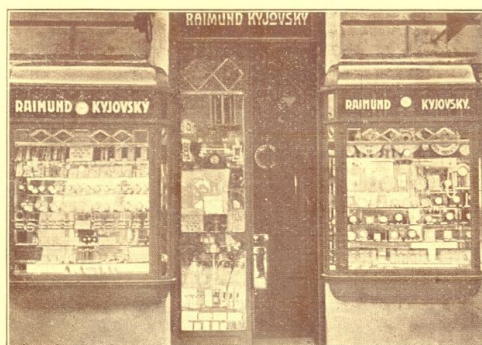
Bítov, Blažovice, Bohdalice, Milešovice, Otnice, Třebomyslice, Valaš. Meziříčí, Židlochovice.

ZÁPŮJČKY

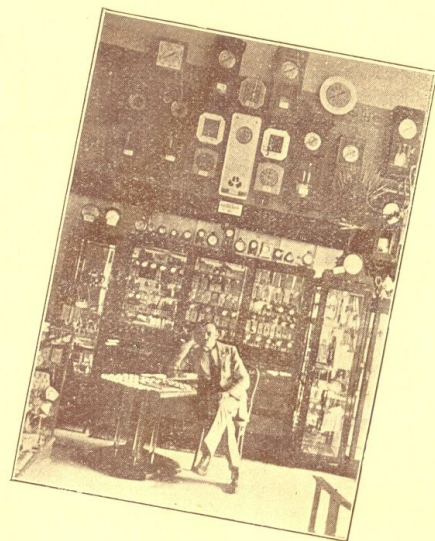
poskytuje všeho druhu.

Jedna z nejpřednějších firem, která se zabývá obchodem nejrůznějšími hodinami nástěnnými, kapesními, náramkovými, ze všech kovů. Má velký sklad zlatého, stříbrného, dublového a alpakového zboží.

Vyznamenána B. V. T. čestným diplomem, bronzovou plaketou a stříbrnou, za obětavost v práci pro svůj obor.

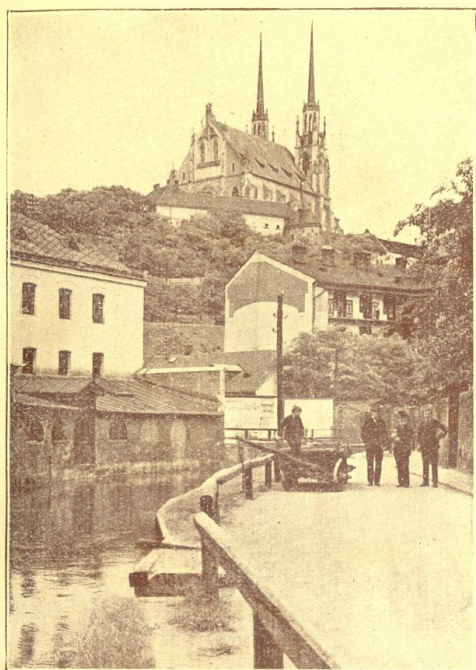

Veškeré správy jejího oboru vyřizuje tato firma přesně. Zvláště pro hodinové stroje lze ji co nejlépe doporučit, pro její přesnost a svědomitou péči o přesný chod hodin.

Doporučujeme k práci
i nákupu firmu

RAJMUND KYJOVSKÝ, hodinář
BRNO, CEJL Č. 36.

co nejvřeleji, neb si
toho plně
zasluhuje.

Dóm z Vodní ulice.

Ze Špilberských sadů. Pohled na dóm.

Odborný závod veškerými tuzemskými i cizozemskými
toiletními potřebami. Speciální oddělení divadel. líčidel.

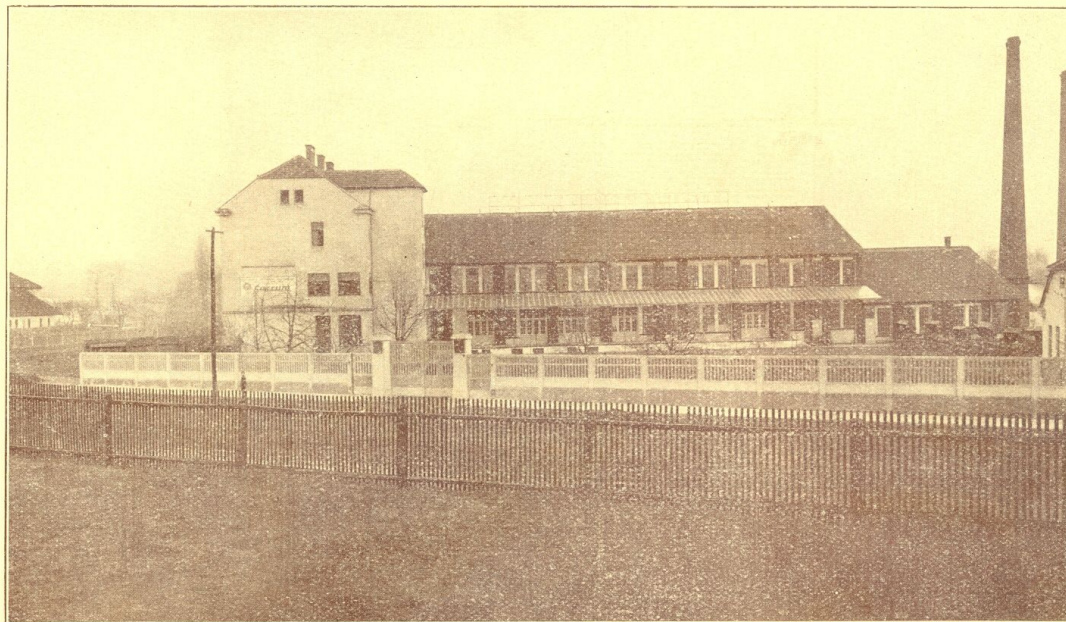
PARFUMERIE
VLASTIMIL RŮŽIČKA,
BRNO-JANSKÁ.

J. FOJTÍK, klenotník
BRNO, JANSKÁ ULICE Č. 9.

Sklad všech druhů hodin, klenotů, zlatého a stříbrného
zboží. Vlastní dílna na výrobu a správký.

Telefon 1801.

VÝROBA MYSLIVECKÝCH ŠPERKŮ.

ROLNICKÁ ÚSTŘEDNÍ MLÉKÁRNA

zaps. spol. s r. o.

V BRNĚ, U LAZARETU 8 b. — TELEFON 1362 a 3798.

Jest největším a nejmoderněji vybudovaným podnikem toho druhu na Moravě a svým vybavením a naprostou čistotou práce, dle úsudků znalců ministerstva zemědělství nejlepším mlékařským závodem v republice čsl. vůbec. Je tedy jistě chloubou města Brna a tomuto slouží hlavně po stránce potravinářské hygieny neobyčejně.

Její zařízení umožňuje dodatí Brnu 40.000 litrů nejlepšího plnotučného mléka denně. Dlouhodobá pasteurisace a homogenisace mléka pouze v tomto závodě prováděná nad to pak denní kontrola mléka státními úřady pečlivě bakteriologicky i chemicky prováděná zaručují největšímu tomuto družstevnímu závodu zdárnou budoucnost.

Veškerá odvětví mléčné produkce jsou v tomto závodě nejmoderněji prováděna.

Mlékárna dodává mléko v lahvích až do domu a zásobí obyvatelstvo města Brna denně čerstvými výrobky: čajovým máslem, jogurty, smetanami, tvarohem a sýry všech druhů a nejlepší kvality.

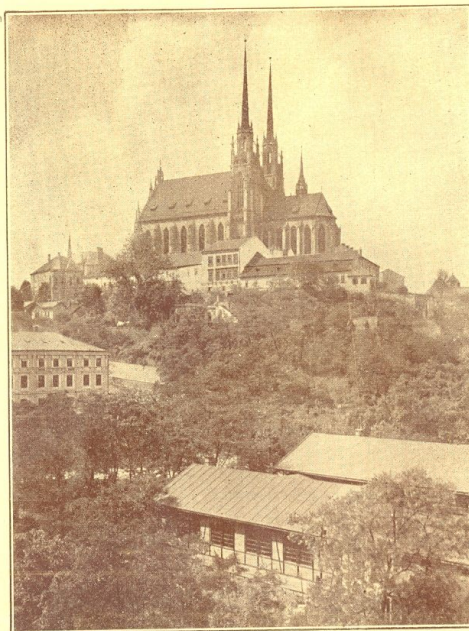
Závod tento doporučujeme každému v Brně usdlému spotřebiteli.

diktinský v Rajhradě. V listině této nejen že vyskytuje se poprvé jméno Brno, ale nalézá se tu také doklad toho, že Brno už tehdy bylo místem význačným, neboť bylo středem župy, které dávalo jméno. Platy ze župy brněnské věnoval Břetislav novému klášteru vedle jiných štědrých věnování. Jiná listina téhož knížete, statky kapitulní chrámu staroboleslavského zakládající, určitější už o tehdejší významu a velikosti Brna svědectví podává, jmenujíc Brno mezi „urbes“, což jest místy většími.

Z toho lze souditi, že Brno mělo už tehdy starou historii, která se však písmem nezachovala. Lze tak souditi i z četných vykopávek na brněnské půdě. A konečně bez-

Bývalá stavovská sněmovna, skvělá baroková stavba z konce 17. neb počátku 18. století.

Dóm.

pečně lze z polohy Brna usuzovati na jeho starobylost. Byloť místo na soutoku dvou dosti velkých řek, jejímiž údolími jistě vedly důležité obchodní cesty sever s jihem spojující, jistě už v dávných dobách velkým a důležitým.

Za Břetislava byl v Brně župní hrad a kolem něho podhradí, koncem 11. stol. už hodně rozlehlé. V podhradí bydlel poddaný lid, živící se rolnictvím na pozemcích hradeckých. Na hradě sídlil kníže, jeho úředníci a šlechta bojovala. Z podhradí vyvinulo se město, jež první Přemyslovci vybavili ze správy hradecké. Město se spravovalo samo, zeměpanským úředníkům zůstala jen správa poddaných a pozemků mimo městské zdi, avšak bez

Pokrač. na str. 11.

BŘITVY, NOŽE, NŮŽKY, ALPAKA, PŘÍBORY Ia

u nožíře

RUDOLFA KRATOCHVÍLA, Brno
DOMINIKÁNSKÁ 15. — ZÁMEČNICKÁ 2.

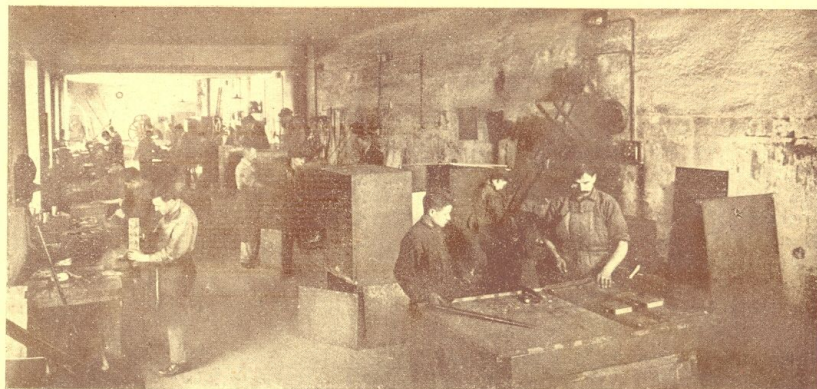
Barvy, laky, fermeže,
pro průmysl a domácnost

výhodně u fy

FR. KARNÍK, BRNO,
KOZÍ 1. — TELEFON 281 II.

Průčelí domu.

Část montovny.

První moravsko-slovenská speciální továrna na pancéřové pokladny, ohnivzdorné skříně atd.

JERGL & HADLÍK, v Brně, Nová 30.

Telefon 48.

Stavba ocelopancéřových dveří,
tresorů a safe depositů.

Chemická
továrna

L. ŘEHÁČEK A SPOL.,

Brno, Černovice-Olomoucká 7,
u Líšenského nádr. Tel. 2813.

Benzín, autooleje, autotuky, mazadla, chemikálie.
Ochranné známky: TORNADO, OSA a PARKOL.

Nádvoří zemského musea, býv. biskupského dvora.

statků církevních a klášterních, jež rovněž byly autonomní.

Majíce hojnost podmínek rozkvětu, zejména dobrou správou a pracovité obyvatelstvo, vyvíjelo se Brno velmi rychle. Zejména také proto, že těšilo se přízni moravských markrabat z prvních Přemyslovců, kteří na brněnském hradě sídlili.

Až do stol. 12. bylo Brno české. Teprve za markraběte Ladislava začala do Brna insasé Němců, zejména z Porýní. Vladislav je na Moravu povolal proto, aby v nich získal protiváhu domácí šlechtě, jež se mu stávala méně poddajnou a také proto, aby z obchodu, jež cizinci provozovali, plnil svoje pokladny stále prázdné. Cizinci usazovali se kolem dnešního kostela sv. Jakuba, kdežto domácí české obyvatelstvo zůstalo věrno okolí sv. Petra. Těchto střediskem byl Zelný trh, oněch dnešní náměstí Svobody. Nové obyvatelstvo živilo se obchodem a řemeslem, z nepatrné části také zemědělstvím. Z obchodu a řemesel město bohatlo, za Lucemburků těšilo se už takovému blahobytu a při tom tak rozšafné správě, že se stalo hlavním městem Moravy. Bohaté město snadno kupovalo si různé výsady, hojně dostalo jich zejména za markraběte Jana, peněz stále potřebného. Za tohoto panovníka bylo živé stěhování do města, z čehož byl ve městě pronikavý stavební ruch a velký vzrůst počtu obyvatel. Počítalo se tehdy v Brně už 8.000 duší. Brno bylo tehdy městem lidnatým, bohatým a slavným, jak je také jmenoval papež Innocenc VI. v bulle, kterou z Avignonu potvrdil založení kláštera augustiniánského u sv. Tomáše. Slavným stalo se Brno zejména tím, že se do něho

Kanovnické domy na Petrově.

Pokrač. na str. 15.

JOSEF BAUER A SPOL.

LÁTKY PRO DÁMY A PÁNY, MODNÍ A HEDVÁBNÉ ZBOŽÍ

BRNO

TELEFON 229.

NÁMĚSTÍ SVOBODY 21.

TELEFON 229.

**VŠEOBECNÁ DRUŽSTEVNÍ BANKA V PRAZE
expositura v Brně, U solnice 3a.**

TELEFON Č. 3108.

Expositura: Moravská Ostrava, Hornický dům.

Finanční ústředí družstev soustředěných v Ústředním svazu československých družstev v Praze a Velkonákupní společnosti konsumních družstev v Praze. Splacený akc. kap. Kč 5,000.000.—. Vklady na vkladní knížky a běžné účty za nejvýhodnějších podmínek. Veškeré úhrady na cizinu.

provádí

**stěhování obyčejnými
a nábytkovými vozy
všech velikostí, jakož
i nábytkovými autovozy
(do vzdálenosti 100 km
kol Brna v 1 dnu) levně,
rychle a bezvadně.**

**Sklady s vlečkou na
500 vagonů zboží.**

sjižděli panovníci k důležitým sjezdům. Nejslavnější z nich byl sjezd roku 1364, k němuž sjeli se do Brna Lucemburkové, Habsburkové a Ludvík uherský a na němž Lucemburkové s Habsburky učinili důležité dědické smlouvy.

Do Janovi nastoupil ve správu markrabství Jošt, jenž sice přál více Olomouci, ale Brna nazanedbával. Sídli na hradě brněnském až do své smrti r. 1411. Boje a nepokoje, které vyplnily téměř celou vládu Joštovu, doléhaly však těžce také na Brno, které se hodně zadlužilo.

Roku 1419 svolal císař Zikmund do Brna české stavy, kteří jej, zavlého nepřítele husitství, nechťeli uznati za krále českého a donutil je ke slibu poddanosti. Když však vydal proti husitství přísné zákazy, vznikly v Čechách známé vražedné boje mezi císařskými a podobojími, v nichž císařským vedlo se zle. Zikmund mstil se za Čechy na Moravě, r. 1420 musila se na brněnském sjezdu, voj-

Zelný trh. Uprostřed „Parnas“ z r. 1696 od Fischera z Erlachu, v pozadí býv. palác Dietrichsteinský.

skem uherským střeženém, odřici husitství. R. 1423 dal Zikmund Moravu v léno Albrechtu rakouskému, který přijel do Brna 4. února 1424. Ve snaze po vyhubení husitství na Moravě Albrecht Zikmunda snad ještě předstihoval. Sám Žižka vypravil se proti němu na Moravu, ale vojsko Žižkovo přirazilo k Brnu r. 1430 bez slepého hrdiny. Zemřel r. 1424 v Přibyslavě. Brna Žižkovo vojsko nedobylo, ale přinutilo přec jen Zikmunda i papeže k jednání o mír. Došlo k němu v Brně r. 1435, také mistr Rokycana se jednání účastnil a mezi diváky byl 15-letý Jiřík z Poděbrad.

Albrecht rakouský mohl se vlády na Moravě ujeti vlastně teprve r. 1837. Za jeho vlády v rozvoji Brna nic pronikavého není zaznamenáno. Jestliže za něj spory náboženské zmítaly zemí i hlavním městem, nebylo tomu lépe za jeho nástupce Ladislava Pohrobka. V Brně došlo r. 1454 k vypuzení židů a k připojení židovské čtvrti k městu.

Dokračování na str. 15.

Střižní a modní zboží
u JANA EICHHORNA
BRNO
PANSKÁ ULICE 13, roh Mečové.

Vladimír Koukal
Odborný závod pánským prádlem a modním zbožím
Brno, Jakubské náměstí 4
(proti kostelu).

„SLAVIA“

vzájemně pojišťovací banka

TELEFON 3110, 3111, 4419.

v BRNĚ, Lažanského nám. 8.

TELEFON 3110, 3111, 4419.

Pojišťuje:

na život, úmrtí, věna, důchody, proti škodám způsobeným požárem, rozbitím skel, krupobitím.

Přijaté pojistné za rok 1926

Kč 145,000.000.—.

Reservy Kč 350,000.000.

Banka „SLAVIA“ založena byla roku 1869 vzájemným souručenstvím národů českého a jihoslovanského. V čele českých zakladatelů stál otec vlasti František Palacký, v popředí zakladatelů jihoslovanských otec národa slovinského MUDr. Ivan Bleiweis.

Do začátku dostalo se bance nepatrného základního fondu, který však po době velmi krátké byl zakladatelům vrácen, ježto banka si utvořila dostatečné jiné zálohy zaručovací.

Ač počala svoji působnost bez peněžité neb jiné pomoci původu cizího, rozvinula se banka „SLAVIA“, spoléhajíc jen na vlastní sílu, na ústav jména světového.

Pojišťuje:

proti krádeži vloupáním, následky povinného ručení, úrazu, proti škodám při dopravě a poškození strojů.

**Na život pojištěné jistiny
přes 1 miliardu Kč.**

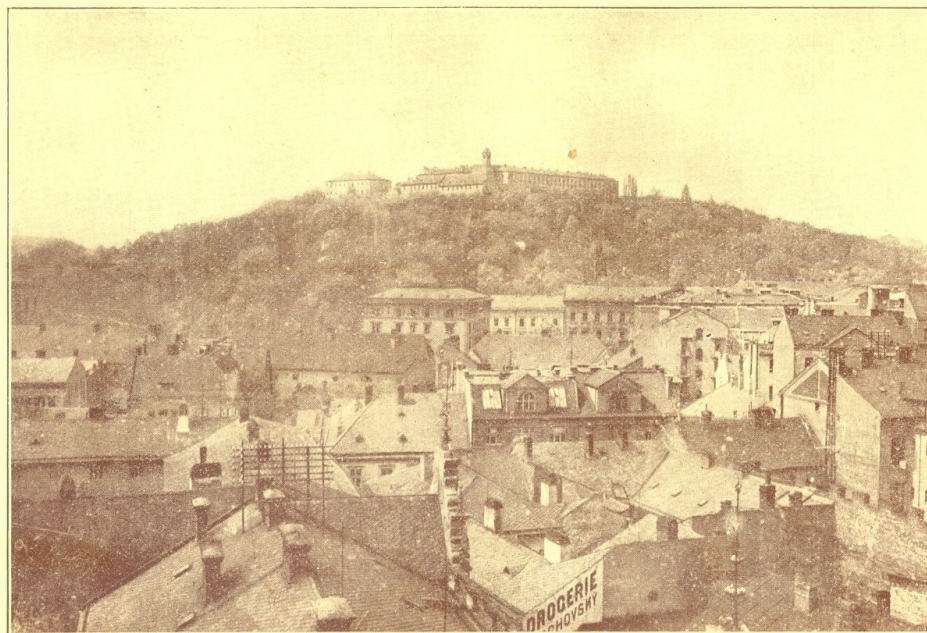
Banka „SLAVIA“

jest dnes největší a nejznámější českou pojišťovnou vůbec a hledanou zajišťovnou jiných pojišťoven slovanských. Má z nich největší jmění a největší příjem pojistného.

Přes 3 miliony pojistek banky „SLAVIE“ bylo vyhotoveno do konce r. 1922 na území republiky Československé.

Základy, na nichž vybudována byla již před více než 55 lety jako pojišťovna vzájemná, spočívají na myšlence družstevnictví, odpovídají i novodobým, vysoce demokratickým požadavkům a možno říci, že obchod. výsledky Slavie nebyly dosud žádnou jinou pojišťovnou předstíženy.

Do smrti Ladislavově připadla Morava a ostatní korunní země slavnou volbou v Praze Jiřímu z Poděbrad. Volba vykonána byla bez účasti moravských stavů, kteří pak za to nechťeli Jiřího uznati. Ale na sjezdu brněnském, který konal se dne 9. dubna 1458, zásluhou pana Tovažského z Cimburka se podrobili. Neučinila tak ale německá města Brno, Olomouc, Jihlava a Znojmo, která k odporu popuzoval rakouský arcivévoda Albrecht, bratr císaře Friedricha III., strýce a tehdejšího poručníka Ladislavova. Jiří Poděbradský přitáhl na Moravu, Brno přinutil k poslušnosti a dne 4. července 1458 dal si na radnici složit přísahu věrnosti. Jiřík přísahal při korunovaci, že nebude v zemi trpět kacířství. Proto vystoupil proti jednotě českých

Špilberk.

bratří, pro něž dostal se do velkého a tuhého sporu se stolicí papežskou. Jiří poslal do Říma poselství, které mělo nejen papeže Pia II. ujistiti věrností českého krále i národa, ale žádati od něho také stvrzení Zikmundových kompaktát, prohlášených slavně 1436 v Jihlavě. Jednání v Římě zůstalo neúspěšným, papež Pius na konec veřejně prohlásil kompaktáta za zrušená a Jiřího dal později do klatby. Brno postavilo se hned v řady těch, kdož proti Jiříkovi brojili a spojilo se s Matyášem uherským, kterému papež nabízel českou korunu. Došlo k válce mezi Jiříkem a Matyášem, za které Jiřík potrestal věrolomné Brno, ale Matyáš zmocnil se brzy města a učinil z něho hlavní oporu své vojenské moci. Roku 1469 zvolila katolická šlechta

Pokrač. na str. 17.

Praga

Automobily

osobní-nákladní-autobusy

Prodejní kanc.: BRNO-vedle Grand-Hotelu.

TELEFON 979.

Vlastní autodílny: U Lužánek 4-tel. 18.

**Vlastní výroba koženého zboží. Dámské tašky,
peněženky, aktovky, cest. kufry, necesseury,
auto-kufry**

vyrábí

Telefon 670/IV. **Gustav Bartoš,** Telefon 670/IV.

brašnář

BRNO, Hrnčířská 17.

ODBORY:

Požár, povinné ru-
čení, úraz, krádež,
sklo, přípřeže, vodo-
vody, zvony, krupo-
bití.

Svépomocný
podnik
dobrovolného
hasičstva.

HASIČSKÁ VZÁJEMNÁ POJIŠŤOVNA

PRAHA, Palác „Lucerna“
Štěpánská čis. 57.

BRNO, Palackého tř. č. 16.

BRATISLAVA,
Suché Mýto č. 18.

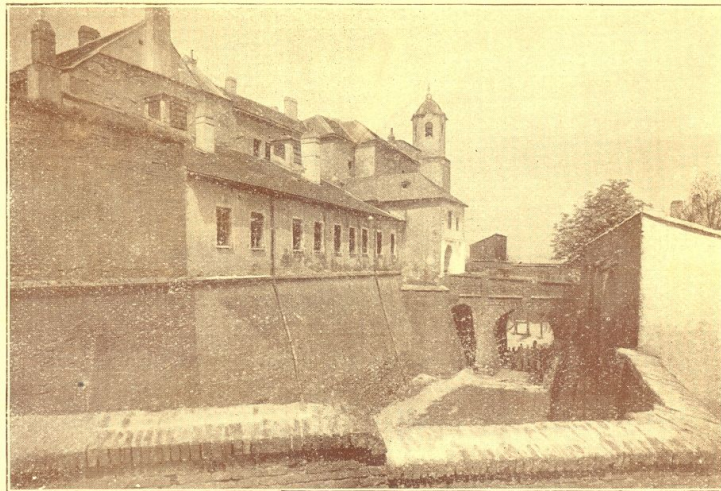
Celková záruka Kč 35,000.000.—.

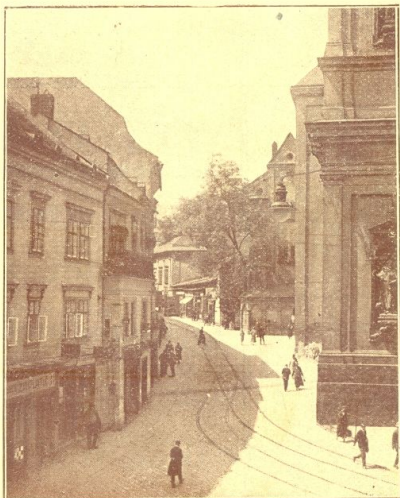
Davla Křížkovského pomník na Špilberku.

v Olomouci Matyáše králem českým. Ještě tužší boj rozpoutal se mezi Jiřikem a Matyášem, Brno však zůstalo tu celkem ušetřeno. Roku 1471 Jiří z Poděbrad zemřel, když už vítězství klonilo se na jeho stranu natolik, že Matyáš hledal cesty ke smíru. Hned po smrti Jiříkově svolal Matyáš do Brna (v dubnu 1471) sněm, na němž mělo se rozhodnouti o tom, jak Čechy přinutiti k uznání Matyáše králem. Oříšek rozřešen nebyl, v Čechách zvolili si měsíc po té králem Vladislava, králevice polského z rodu Jagelonského. Matyáš pokračoval s Vladislavem v boji o českou korunu, ale 1473 musil uzavřítí příměří. K míru došlo r. 1479 v Olomouci. Vladislav podržel podle něho Čechy, Matyáš pak Moravu, Slezsko a Lužici za náhradu 400.000 dukátů. Za Matyáše spravoval Moravu Ctibor Tovačovský z Cimburka, je hož zásluhou jest, že na sněmě r. 1480 zavedena byla čeština na soud a do zemských desek, odkudž pronikla do všech měst moravských a stala se na Moravě jazykem úředním. Brno se za správy Tovačovského hodně zotavilo z ran, které utrpělo za bojů o českou korunu.

Po Matyášově smrti připadla Morava se Slezskem a Lužicí Vladislavovi, ale správu vedl nadále pán z Cimburka. Když 1494 zemřel, jmenoval král zemským hejtmánem Vratislava

Nádvoří Špilberku.

Dominikánská ulice.

z Pernštejna a po smrti tohoto Jana z Lomnice. Nepřítomností panovníka v zemi rostla vážnost městských rad a zejména brněnské, která r. 1514 dokonce ve sporech mezi šlechtou a městy za rozhodčího bývala povolávána.

Ani Vladislavův syn Ludvík se o Moravu nestaral. Spravoval ji až do roku 1520 Jan z Lomnice a po něm Artleb z Boskovic. Zásluhou těchto měl se mladý král k Brnu laskavě a propůjčil mu mnohé výsady.

Když r. 1526 zahynul Ludvík u Moháče, zvolen byl českým králem rakouský arcikníže Ferdinand, jímž dostala se Morava a ostatní korunní země Habsburkům, kteří jim vládli až do r. 1918. V dubnu 1527 přijel král do Brna, aby tu přijal od města přísahu a od vyšších stavů moravských slib věrnosti a poddanosti. Za tohoto panovníka dostalo se Brnu kutacího práva v Deblíně, rozšíření mlíkového práva na víno, pivo a pálenku. Brno koupilo tvrz i ves Kuřím, tvrz a ves Lelekovice, ves Lipávku a r. 1560 hrad Špilberk. Blahobyť města sice potěšitelně vzrůstal, ale vážnost rady městské úplně poklesla. Roku 1558 trpělo Brno velmi těžce morem, také náboženské poměry způsobily mu mnoho zla.

Za nástupce Ferdinandova Maxmiliána dařilo se Brnu

Pokračování na str. 19.

OBCHOD SKLEM, zasklívání staveb, portálů, opravy všeho druhu do oboru sklenářského spadající, rámování obrazů a zrcadel provádí

HUGO TÁBORSKÝ, BRNO

Telefon 751-II.

Ulice Dra RAŠÍNA 3.

Telefon 751-II.

Karel Pilnáček

prvotřídní krejčovský závod

BRNO,

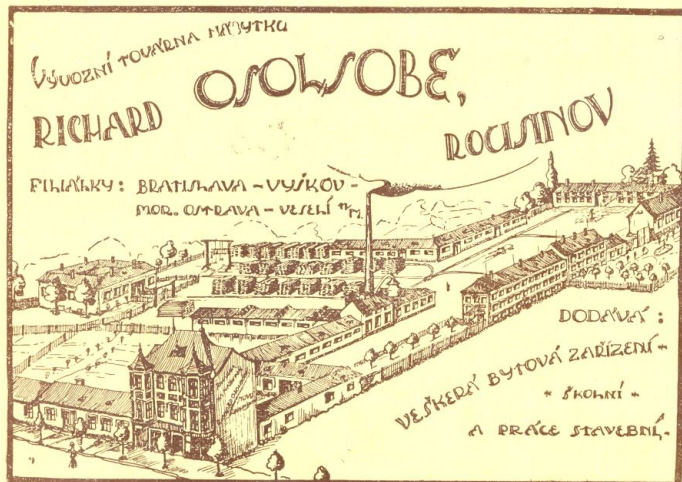
ČESKÁ 16—18.

TELEFON 1857.

Sklad

původních anglických a tuzemských látek.

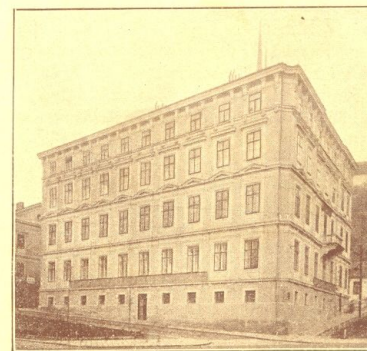

NÁBYTEK OSOLSOVĚ

BRNO

Nádražní 2., telefon 4298.

Továrna ROUSÍNOV.

Filiálky: Vyškov, Masarykovo nám., tel. 60.

Mor. Ostrava, Johanyho tř. 6., tel. 818.

Veselí n/M. Komenského tř. 582, tel. 15.

Bratislava, Gröšlingova 89., tel. 1105.

utěšeně. Kolem města rozkládaly se úrodné vinice, sady a zelinářské zahrady.

Za císaře Rudolfa dostala se rada městská do tuhé závislosti na zeměpanském úřednictvu. Došlo několikrát ke sporům mezi radou a královskými úřady, poněvadž rada byla protestantskou a císař protestantismus přísně stíhal. Roku 1608 přešla Morava s Uherskem a Rakousy na bratra Rudolfova Matyáše. Tento prohlásil dne 25. srpna 1608 v městské radě na Zelném trhu v Brně svobodu náboženskou. Svého slibu však dlouho nedbal. Když bratřenci svému Ferdinandu Štyrskému zajistil korunu českou a uherskou, porušil daný slib náboženské svobody zrušením protestantských kostelů, z čehož pak v Čechách došlo ke vzbouření protestantských stavů r. 1618, k pražské

Wilsonovo náměstí s hlavním nádražím.

defenestraci, k prvnímu jednání těžké tragédie bělohorské.

Když r. 1619 Matyáš zemřel, čeští stavové vzchopili se k akci na svržení Habsburků. I na Moravu vtrhlo české vojsko stavovské, aby ji získalo pro svoji akci. Přidala se Jihlava i Znojmo, také obec brněnská prohlásila se pro stavy, ale německá rada zůstala věrna Habsburkům. Byla donucena vydati klíče města i hradu. Dne 11. května prohlásili se stavové moravští na brněnském sjezdu za jedno se stavy českými, vypověděli ze země jezuity a zabavili jim statky. Městská rada byla sesazena a nahrazena protestantskou. Po porážce Ferdinanda u Věstonic konal se v Brně 7. srpna nový sněm, který schválil spolek Moravanů s Čechy, Slezany a Lužičany proti Ferdinandovi a vypověděl ze země katolické pány.

Dokračování na str. 21.

SOUKROMÁ OBCHODNÍ ŠKOLA ŘEDITELE F. S. POUCHLÉHO

TELEFON 1812.

BRNO-WILSONOVO NÁM. 3.

TELEFON 1812.

Poskytuje odbor. obchod. vzdělání v jazyce českém a německém

ve škole: **DVOUROČNÍ** a kursech: **JEDNOROČNÍM - PĚTIMĚSÍČ. - VEČER. - SPECIÁLNÍCH.**

Pánská a chlapecká konfekce vlastní výroby.
Jemné pánské krejčovství dle míry.

SCHLESINGER & POLNAUER,

BRNO, MASARYKOVA 23.

ZALOŽENO 1886.

TELEFON 1953.

Nádvoří radnice.

Statky církevní prohlášeny za zabavené. Došlo k volbě Friedricha Falckého, náčelníka protestantské unie, českým králem (25. srpna 1619) a dne 4. února 1620 k slavnostnímu přijetí nového krále v Brně.

Do bělohorské katastrofě zle se dařilo Brnu. Pozbylo samosprávy i jmění, Špilberk byl zabaven pro Ferdinanda, mnoho odbojníků uvrženo do žaláře. 30.000 tolarů kontribuce musilo Brno zaplatit a mimo to vydržovat císařské vojsko, které obyvatelstvo hrozně týralo. Zlé to byly doby pro Brno. Zadlužilo se tak, že roku 1630 ani úroku už nemohlo platit. A za této bída a nouze města došlo r. 1643 k prvnímu obléhání Brna Švédy. Na štěstí netrvalo dlouho, jen 5 dní. Ale přec jen město těžce postihlo. Spálena byla celá dvě předměstí. A dvě léta poté druhé švédské obléhání. Od 3. května až do 23. května trvalo, město se však zásluhou Raduita de Souches uhájilo. Statečná obrana Brna způsobila v rozvoji třicetileté války pro Rakousko příznivý obrát a Ferdinand III. za to Brno bohatě odměnil. Zrušil městu

Masarykova třída - obchodní třída brněnská.

daně a povinnosti, udělil mu peněžní výpomoc a městské radě vrátil část samosprávy. Také nový znak, dodnes platný, Brno tehdy dostalo.

Za Leopolda, který po Ferdinandovi nastoupil, stalo se Brno nejdůležitější zemskou pevností. Zbavilo se poněkud dluhů, ba reálný svůj majetek značně rozšířilo koupí panství Vohančic se Závistí, Skaličkou, Milonicemi, Březinou a Heroticemi.

Za Karla VI. přetvořena byla v královských městech - tedy i v Brně - městská rada v magistrát, do něhož směli být voleni jen právníci. Pro města mělo toto nové zřízení dobré následky, zvláště v hospodářství.

Za války o dědictví rakouské, která rozpoutala se po smrti Karla IV., vtrhl na Moravu Friedrich II., když se byl r. 1741 náhle zmocnil Slezska. Dne 9. února oblehl Brno, ale 7. dubna odtáhl s nepořízenou.

Za Marie Terezie dostalo se Brnu několika nových úřadů stát., zemských i městských. Také universita z Olomouce byla do Brna přestěhována (r. 1778). Roku 1764 zřízena byla

Pokračování na str. 23.

LINKA A ROSOLA

Drogerie, BRNO, Orlí 7.

Drogy - lučebniny - materiální zboží -
potřeby pro laboratoře.

Vlněné látky pánské i dámské, hedvábí,
modní a bílé zboží v prvotřídních jakostech
za nejlevnější ceny n a b í z í

JOSEF ŠIKL,
BRNO, Masarykova tř. 10|12.

Měninská brána - zbytek městského opevnění.

JOSEF FREUND

klenotník

soudní přísední znalec

BRNO, Masarykova 1115.

Telefon 1332.

Velký sklad klenotů, zlatého a stříbrného zboží,
kapesních hodinek a posříbřeného zboží. - Vlastní dílna.

Výroba zbraní

FR. BREJL,
BRNO, ORLÍ 27.

Prodej střelného prachu a nábojů. — Přísední soudní znalec.

v Brně státní továrna na sukna, čímž položen byl pevný základ k brněnskému průmyslu, jak o tom jinde bude řeč. Roku 1770 provedeno bylo v Brně první úřední sčítání lidu a 7 let poté zřízeno bylo brněnské biskupství.

Reformy Josefa II. blahodárně působily na Brno. Magistrát vybaven byl značnou pravomocí, zřizování továren v Brně podporovala vláda tak, že Brno stalo se prvním továrním městem v Rakousku. Z toho nejen zkvétal v Brně blahobyt, ale také počet obyvatel silně vzrostl. Řada nových předměstí u Brna vyrostla. Českému živlu dařilo se však v té době v Brně zle. Čeština byla vytlačena z úřadů i škol. Roku 1782 vrácena byla universita Olomouci.

Za války tří císařů u Slavkova r. 1805 bylo Brno jevištěm hrůzy a bídy válečné. Bylo plno raněných a zajatců, Napoleonovi musilo zaplatit 100.000 franků kontribuce. V listopadu 1809 zrušeno částečně opevnění Špilberku. Těžce tehdy trpělo Brno, ale Napoleon odškodnil je nepřímo „uzavřením pevniny“. Brněnský vlnářský průmysl našel hojnost odbytišť a tím vydatně podpory. Rychle se rozmáhal, nové továrny vznikaly a s nimi také nové ulice. Také obchodu dařilo se skvěle.

Finanční patent r. 1811 těžce postihl také Brno. Průmyslu skoro smrtelná rána byla zasazena. Ale udržel se přece, ač z 23 továrních podniků pouze 7 se zachránilo.

Masarykova třída, horní část.

Rok 1809 je v rozvoji města velmi důležitý. Brno přestalo být městem opevněným, otevřena byla cesta jeho stavebnímu rozvoji. Kdyby nebyl rok 1848 zasáhl do provedení dalekosáhlých plánů regulačních, by bylo město velmi rychle se rozvíjelo. Takto teprve až 1859 došlo k bourání hradeb, když už 9 let bylo Brno sloučeno s 30 předměstími v jednu městskou obec. Rychle se potom město rozšiřovalo, do války v roce 1914 počítalo už přes 140.000 obyvatelů. Správa města byla německá, neboť vídeňská vláda nespravedlivým řádem volebním pro Brno vyloučila české obyvatelstvo z účasti na správě, třeba že tvořilo skutečnou většinu obyvatelstva. Rok 1918 odevzdal žezlo vlády v Brně obyvatelstvu českému. Rok na to připojilo se k Brnu 22 předměstských obcí, Brno stalo se velkoměstem v rozloze 12.380 ha a se čtvrt milionem obyvatel. Stalo se druhým městem republiky a důležitým střediskem správním a kulturním.

Brno původně české stalo se po staletích německé nadvlády opět pevnou českou baštou, naplnilo se proctví Komenského:

Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvedeného, vláda věcí Tvých k Tobě zase se navrátí, ó lide český!

**BREJLE A SKŘIPCE s Zeiss-Punktal a Perfa skly
DALEKOHLEDY (TRIEDR) ZEIS A O. J. G.
DIVADELNÍ kukátka, teploměry, časoměry (aneroid)**

obdržíte v osvědčeném odborném závodě

VAŠÍČEK STAN., optik,

BRNO, Masarykova třída 10.

Veškeré opravy do oboru spadající přesně se v krátkém čase zhotovují.

**BRNĚNSKÝ
KROKODIL**

**PRÁDLO
S KROKODILEM**

JSOU STEJNĚ PROSLULÉ!

PRÁDLO S KROKODILEM VYRÁBÍ SE JEDINĚ V DÍLNÁCH FIRMY

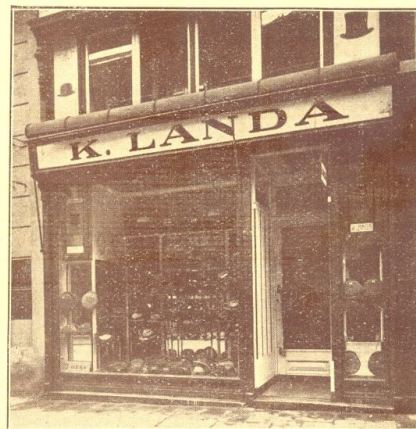
BUNDÁLEK A DOBEŠ, BRNO, Masarykova číslo 21.

VELKÝ VÝBĚR PÁNSKÉHO MODNÍHO ZBOŽÍ.

Moravská
agrární a průmyslová banka,
centrála v Brně.

Filiálky: Bor u České Lípy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Chrudim, Jablonec n. N., Kolín, Kutná Hora, Kroměříž, Kyjov, Lomnice n. P., Lázně Luhačovice, Mor. Ostrava, Něm. Brod, Nová Paka, Nový Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Tábor, Telč, Třebíč, Uher. Brod, Val. Meziříčí, Vsetín a Zábřeh.

**Veškeré obchody bankovní. - Cukerní oddělení. -
Úvěry a eskont směnek. - Vklady. - Směnárna.**

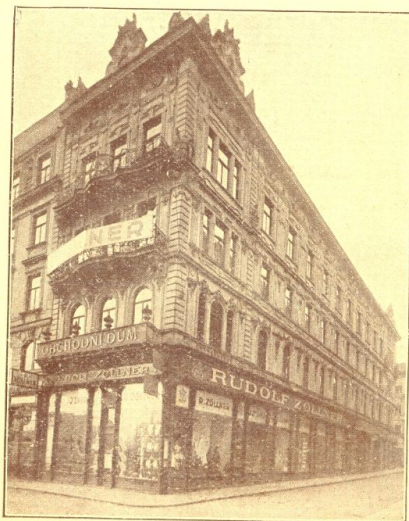

**Prvotřídní obchod
pánskými klobouky**

K. LANDA

**BRNO,
BĚHOUNSKÁ 1.**

TELEFON 3472.

**Látky, koberce,
záclony, prádlo**

Zöllner

BRNO, Nám. svobody.

**Nejlevnější nákupní
pramen.**

Nejstarší česká firma.

Kostel Nanebevzetí P. Marie na Starém Brně.

BRNĚNSKÉ STAVEBNÍ PAMÁTKY.

Laskavý čtenář dočte se v úvodní části o Brně, že město bývalo městem slavným. Za Lucemburků stalo se hlavním městem Moravy a jako takové sídlem četné šlechty světské a duchovní, která se v Brně dle svých prostředků a postavení zařizovala. Stavěla si v Brně paláce a domy panské, podporovala stavby chrámů a různých památníků. Také stavové moravští v Brně sněmu- jíce dávali hlavnímu městu Moravy štědře. A konečně i králové věrnému Brnu přáli a při každé příležitosti po- dávali mu důkazy své přízně a ště- drosti.

Mnoho mělo Brno krásných staveb- ních památek. Na dnešní časy málo se jich zachovalo proto, že častými válkami Brno velice trpělo a často musilo, o- pevňujíc se proti nepříteli, obětovati mnohý skvělý objekt opevnění města. Nejvíce památek zašlo za války třiceti- leté. Zejména za švédského obléhání. Mnoho kostelů a domů bylo vypáleno,

Náměstí Svobody.

některé byly také strženy ještě před příchodem nepřítelů. Jiné památky opět ustoupily později regulaci města, mnohé sežehla stavební horečka, která Brno zachvátila, když padla městská zeď.

Katolická restaurace, která po bitvě bělohorské nastala na Moravě, podní- tila také v Brně umělecko-stavební čin- nost. Jesuité, kteří nabyli veliké moci a vlivu, ujali se v Brně vedení v otázce staveb kostelů. Na troskách gotických stavebních památek vyrůstaly nové stavby barokové, nové domy šlechtické a panské se stavěly. Z této periody uchovalo si Brno několik pěkných pa- mátek stavebních. Těmi chci laskavého čtenáře provést.

Na náměstí Kapucínském, nedaleko nádraží se krčící, je klášter kapucínský a kostel Nalezení sv. Kříže. Pochází z pol. 17. stol. Kapucíni přišli do Brna r. 1604 a měli svůj klášter s kostelem u Měnin- ské brány na konci ulice Orlí. Vystavěl jim ho zem. hejtman Ladislav Berka z Dubé. Za opevňování Brna proti Švédům roku 1645 byl klášter i kostel stržen a řád přesídlil do t. zv. staré

Pokračování na str. 27.

AUTOSPECIAL

J. NOVOTNÝ

BRNO, Křenová 26.

AUTO-MOTO-OPRAVY.

Telefon 4294.

Velkovýroba jemných likérů

E. Bureš a spol.

BRNO, Křenová číslo 56.

(Majitel E. Bureš.) - Telefon číslo 685-II.

Specialita: „KARPATKA“. Lihuprostý nápoj „ROSAVA“.

Bláhova restaurace
„ZLATÁ PRAHA“

BRNO - ČESKÁ 29.
 PRAZDROJ.

**Cesta ku spokojenosti
 vede žaludkem.**

Pečlivá obsluha. - Tel. 1446.
 Klubovna pro schůze a pod.

HOTEL

„BLÁHA“
 ZBRAŠOV U HRANIC

20 vkusně zařízených pokojů.

Saisona 1./5. - 30. 9.
 Prazdroj.

Domácí kuchyně.

Vinárna „Buda“ po celý rok otevřena.

FIRMA

**ANTONÍN
 BOHANES,**

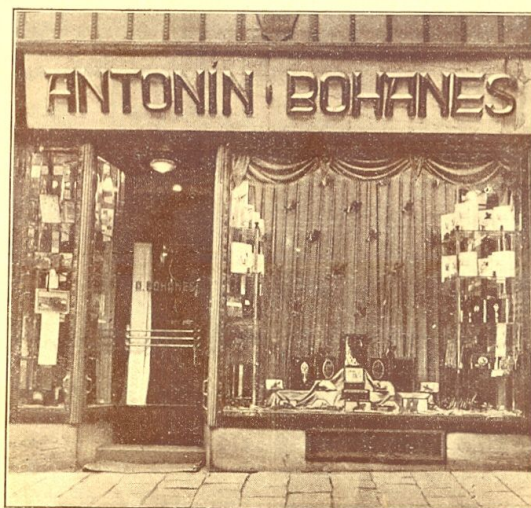
velkoobchod papírem, kancelářskými
 a technickými potřebami v

BRNĚ.

Detailní prodej: **ČESKÁ UL. 15.**

Sklady: **NOVÉ SADY 17.**

(Proti nákladnímu nádraží ve vlastních, nově
 postavených budovách.)

Veškeré papíry

pro potřeby kancelářské i fiskové. —

Papíry balicí. — Potřeby pro kni-

haře. — Papíry technické. — Školní

potřeby. — Zlatá plnicí péra. —

Jemné dopisní papíry. —

Ozdobné předměty.

Ceny konkurenční.

radnice na velkém náměstí. Posléze daroval Kapucínům Fr. hr. Magnis ze Strážnice dům na uhelném trhu, dnešním Kapucínském náměstí a tu započato bylo r. 1648 se stavbou nového kláštera a kostela. Stavba architektonicky prosté budovy klášterní i kostela skončena byla r. 1651.

Jdeme-li od kapucínského kostela na Zelný trh, stojí na pravém rohu Zelného trhu pěkná baroková *reduta*, jež bývala městskou budovou reprezentační. Roku 1608 povolil tu král Matyáš náboženskou svobodu.

Uprostřed náměstí stojí *Parnas*, barokní kašna, zbudovaná r. 1696 mistrem Fische-rem z Erlachu. V jižním rohu náměstí stojí pěkný barokový portál z r. 1720, který sem byl přenesen z paláce hr. Mitrovských, jež stával na nám. Svobody v místech, kde dnes je dům Živnostenské banky. Portálem vchází se na nádvoří *zemského musea*, které je umístěno v býv. brněnské resi-denci olomouckých biskupů. Stával tu dům, který patřil tišnovskému klášteru. Od toho koupil jej olomoucký probošt. V 16. stol. byl dům přestavěn a býval residencí bi-skupů olomouckých, když tito přijeli do Brna. Zachovávány jsou zbytky gotické kaple ze stol. 14. a v ní nástěnné malby ze stol. 17. Uprostřed malebného nádvoří stojí sousoší Bendlovo z konce stol. 17.

Česká ulice.

Stávalo až do roku 1868 na velkém náměstí nad kašnou, kterou zhotovil r. 1591 Gialdi. Figury představují čtyry živly: vodu (Neptun), oheň (Vulkán), zemi (Ceres) a vzduch (Merkur).

Hned vedle musea na Zelném trhu stojí rozlehlý *palác Dietrichsteinův* ze začátku 17. stol., stav. později upravený. R. 1620 bydlil tu zimní král Friedrich Falcký. Dnes je tu zemská obrazárna a státní památkový úřad. Z náměstí vede podle Dietrichsteinova paláce k západu ulice Petrská. Hned u rohu stojí *socha sv. Trojice* z r. 1729, od brněnského sochaře Schweigla. Na této straně náměstí jest *několik pěkných starých domů* z 18. stol. Jsou to čís. 9-16. Dům čís. 10 patřil pánům z Lípy, později klášteru žďárskému, jehož znak dosud zdobí portál.

Petrskou ulicí jdeme k *dómu na Petrově*. Chrám stával už ve stol. 15., častěji však býval přestavován. Dnešní podobu dostal v letech 1904-1911. Na vnější východní straně kostela je kamenná kazatelna, s níž prý r. 1451 Jan Kapistrán kázal proti husitům. Malebná je ulička kolem kostela, kde je residence biskupova a kanovníků. Zachovala si svůj starý ráz 18. stol.

Sejdeme Biskupskou ulicí na náměstíčko, z něhož vede brána do Denisových sadů. Tu lze ještě spatřiti zbytky městské zdi.

Pokračování na str. 51.

**Odborný závod
veškerými potře-
bami a přístroji
pro fotografii**

J. Petrůj,

Brno, Česká 4.

moderní fotograf. atelier.

Telefon 361/II.

Část výkladních skříní závodu v průčelí.

**Knihkupectví
Masarykovy
university**

(práv. fakulty)

**Antikvariát
hudebniny**

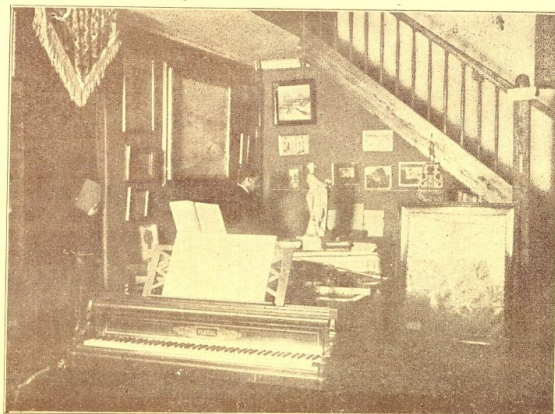

Krásná literatura
Školní knihy - Časopisy - Vědecká literatura - Obrazárna
Nakladatelství - Vydavatelství časopisu
Příroda - Časopis pro vědy právní a státní

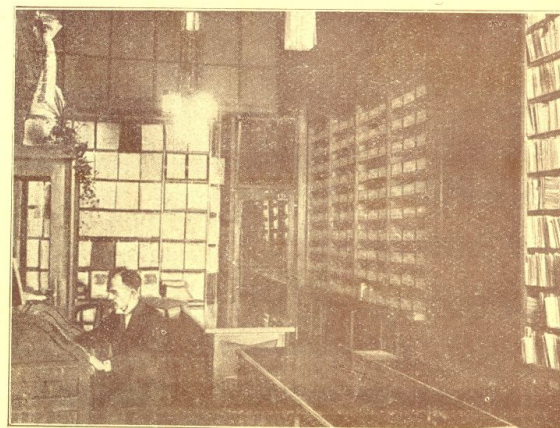

BARVIČ & NOVOTNÝ BRNO.

Hudební
závod.

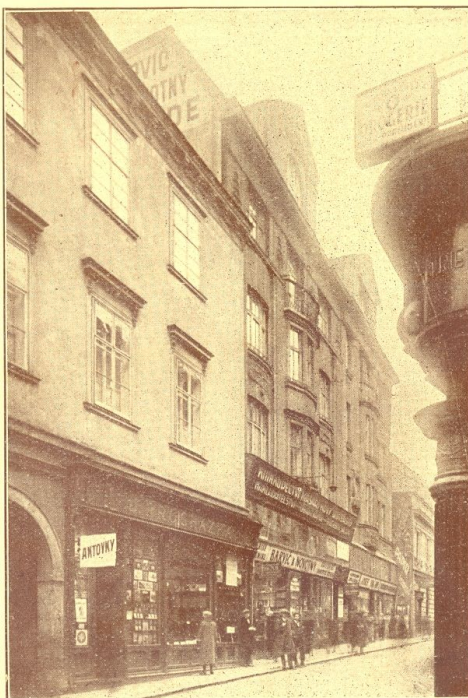
Oddělení
krásné
literatury.

ČESKÁ ULICE.

Ze všech brněnských je nám, Čechům, jistě nejmilejší, ani ne tak proto, že je v ní už mnoho a mnoho let česká promenáda, ale že hrála v posledních několika desetiletích tak význačnou roli v politických dějinách Brna, a že se k ní víří veselé i smutné vzpomínky. Svě nynější jméno dostala až po převratě; ještě dnes se však její staré jméno Rudolfská udržuje aspoň v studentské přezdívce „Rudynka“, (při slavném přijezdu básníka Vrchlického do Brna, byl návrh na přejmenování na „Vrchlického ulici“ velmi populární; nedalo se však v tehdejší době naprosto pomýšlet i počítati se souhlasem radnice). Všechny politické bouře předpřevratové se vybijely na Rudolfské a v okolí. Zde demonstroval český lid proti útisku rakouských vlád, zde docházelo také ke krvavým srážkám s Němci a Rohrerovou policií, smutně proslulou svou katanskou brutalitou. Mnohokrát blýštěly se na Rudolfské šavle brněnských policajtů nad hlavou přehajících bezbranných Čechů. Často se tu zableskly bajonety rakouských žoldáků. Ale tyto bouře a nepokoje, v nichž ukojovaly se sadistické krvelačné choutky německého nacionalismu, nikterak neoslabily český živel, naopak, jen ho posílily. Přispěly velmi mnoho k tomu, že dnes je Brno české - a to také bylo důvodem nového názvu ulice.

Česká ulice patří mezi nejstarší v Brně; začíná u nám. Svobody a končí na náměstí Žerotínově. Ještě dnes stojí v ní několik starých budov; na př. dům, v němž je

Česká ulice.

nyní restaurace Stopkova byl vystavěn r. 1554 a ještě nedávno nalezlo se tam při kopání mnoho vzácných starožitností (popelnice, kachlí a pod). Palác Dubských, jež byl v sousedství, měl velmi pěkný portál a hlavně proslul svým porcelánovým pokojem, vzácným, nádherným interieurem, který byl - po hříchu - liknavostí našich lidí ještě před válkou prodán vídeňskému museu za 150.000 korun, dnes má cenu několik milionů. Proti modernímu domu firmy Vágner, je viděti ještě starobylý dům fy Convalaria. Jinak je tu palác všeobecné pojišťovny, dům „Lidových novin“ (redakce, administrace a tiskárna), dále pak palác „Starého“ Zemského domu, Brněnské banky atd.

Česká ulice je pozoruhodná tím, že byl v ní první český obchod v Brně s první českou firmou. Bylo to knihkupectví + Joži Barviče, nyní fa Barvič & Novotný, které původně bylo na místě, kde je dnes fotografický atelier p. Petrůje. Knihkupectví bylo založeno v roce 1883 a poněvadž mělo vedle českého nápisu též ruský a francouzský, zakusil býv. majitel, + Joža Barvič mnoho pronásledování a sužování od německé tehdy radnice. Dnes je závod „Barvič a Novotný“ jedním z největších závodů brněnských. Během dne a zejména večer je na České ulici v zimě i v létě velmi rušno.

Zdravý zub ve zdravém těle - Bílé zuby okrasou obličej.

Libuše

zubní krém
zubní prášek
ústní voda

číní zuby běloskvoucí a zdravé!

V lékárnách, drogeriích a parfumeriích žádejte výslovně
zubní přípravky Libuše!

K á v a

BRASILIA

Klenot každé kuchyně.

Česká 9.

Konfekční závod

Josefy Sutterové

BRNO,
Panská 610.

Při nákupu

dámské, dívčí a dětské konfekce

raďte navštívíte známý konfekční dům

„U moderní Brněnky“

LUD. KRAUS,

BRNO, Radnická 7.

Proti radnici.

Telefon 1342.

OPTIK FELSCH

BRNO, Panská 6 - 10.

Nejdokonalejší

„Zeiss - Punktal“.

Zvláštní dílna pro jemnomechanické práce. Instalace telefonů
a bleskosvodů. Elektrotechnické potřeby. Osvětlovací tělesa.

Prvotřídní odborný závod
pleteným a trikotovým zbožím

B. HERRMANN

BRNO, Panská 810.

Druhou bránou vyjdeme ze sadů na nám. U městského domu. Náměstí má jméno po městském domě, který vystavěn byl v druhé polovici stol. 19. v místech, kde stávala Brněnská brána, r. 1848 stržená. Ulicí Starobrněnskou dáme se zpět na Zelný trh. Na levé straně opět řada starých domů, zejména domy čí. 10, 14 a 16, zasluhují povšimnutí. V ulici Dominikánské, která z náměstí U městského domu vede na stejnojmenné nám., je na straně pravé čí. 2 bývalý klášter dominikánský, roku 1247 zřízený. Částími přestavbami ztratil ovšem svůj původní ráz. V dnešní podobě je budova z prvních let stol. 18. Dům čí. 9 na straně levé je bývalý palác pánů z Poděbrad, Proskoviců z Kunštátu, Pernštejnů, z Lipé a Karla st. ze Žerotína. Ten prodal dům hr. Thurnovi, který už byl majitelem domu čí. 16. v ulici Starobrněnské. Oba domy byly spojeny, přešly potom v majetek hr. Salma, po němž dlouho říkalo se oběma domům *Salmův dům*. Dosti často měnil dům, vlastně dva domy majitele, ale dlouho udrželo se pojmenování dům Salmův. Ustoupilo teprve koncem stol. 18. pojmenování „*Schmetterhaus*“, což značí asi dům, v němž je mnoho křiku. Roku 1708 koupilo dům od sv. p. z Deblína město Brno a zřídilo tam obchodní dům, kde cizí obchodníci, hlavně pláteníci z Třebové, Svitav a jiných měst vykládali svoje zboží. V domě hrálo se v první polovici 18. stol. také divadlo a bývalo tu také skladiště mouky. Dnes jsou tu umístěny městské

Radnice - Pilgrámov portál z r. 1511.

úřady. Nad vřaty domu čí. 16 ve Starobrněnské ulici je znak hr. Turnů.

Na náměstí Dominikánském jsou dvě skvělé budovy. Předně kostel archanděla Michala a pak starý zemský dům. Kostel dominikánský vystavěn byl v letech 1655-1679. Původní kostel vystavěn byl za markraběte Přemysla začátkem stol. 13. V první půli stol. 17. sešel tak, že se roku 1642 zřítíl. Nákladem nejvyššího komořího hr. Lva z Kounic a jeho syna Dominika Ondřeje vystavěn byl v letech shora uvedených kostel nový v dnešní podobě. Erby Kouniců a Dietrichsteinů (manželka Lva z Kounic byla hr. Dietrichsteinová) vtesány jsou nad vchod do kostela. Na terase kolem severní a východní strany kostela jsou krásné kamenné sochy sv. Cyrila a Methoděje, sv. Ludmily a sv. Václava od Josefa Winterhaltera z r. 1756, sv. Jana Křtitele, sv. Ivona a sv. Floriána od olomouckého Ondřeje Zonnera z téhož roku, sv. Aloise a Floriána od brněnského Nesmanny z r. 1737 a sv. Jana Nepomuckého z r. 1719 od Zonnera. Na čelní zdi vsazeny jsou do 4 výklenků sochy sv. Dominika, Tomáše, Vincence, Hyazinta, nahoře mezi věžemi stojí socha arch. Michala. Všechny r. 1728 vytesal brněnský sochař Antonín Ricci. Věže chrámové jsou asi z r. 1740. Jsou v nich čtyři zvony, z nichž nejstarší „sv. Barbora“ je ze starého zříceného kostela. Uliil jej v 16. stol. Šimon Haubic. Po levé straně kostela v ulici Dominikánské stojí kaplička z r. 1701.

Pokračování na str. 33.

Speciální velkoobchod vínem J. Strachon & Mayer

BRNO, Panská 5.

Telefon 2858.

Doporučuje nejjemnější sudová láhvo
vína.

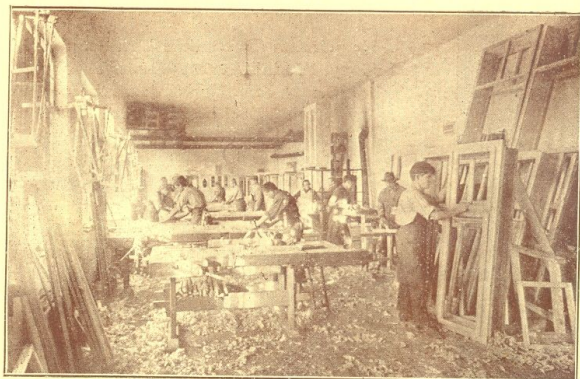
Vinárna - Buffet.

Mojmír Polcar

Pánské modní a pletené zboží

Brno, Radnická 1.

Největší výběr pánského
a dámského pleteného
a modního zboží.

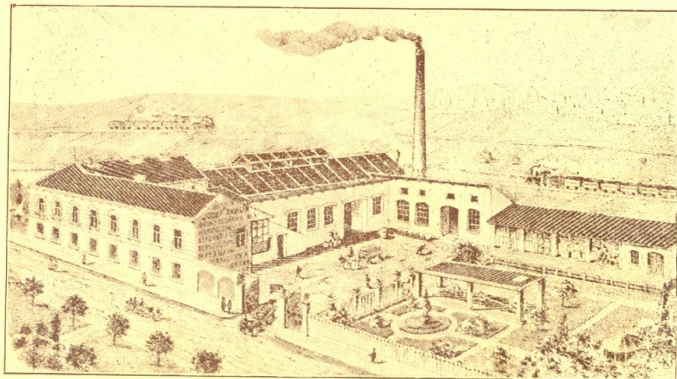
FRANTIŠEK RAUNIGER

strojní, stavební a nábytkové stolařství
BRNO-ŽIDENICE, Riegrova 52.
Telefon 743-VI.

Provádí veškeré práce stavební, zařizuje byty, obchody, kanceláře, kavárny a t. d. — Zhotovuje portály a dodává nábytek v každém provedení se zárukou. Rozpočty na požádání. Stálý sklad nábytku.

TELEGRAMY PAULÍK TOVÁRNA ŽIDENICE. — ÚČET POŠTOVNÍ
SPORITELNY PRAHA ČÍSLO 22314. — TELEFON ČÍSLO 3731.
BRNO ČÍSLO 101413.

**První továrna dehtových výrobků,
teplovzdorné hmoty, různých
mazadel na vozy a kůže**

JOSEF PAULÍK

ZIDENICE-BRNO.

Vzácným zbytkem kláštera je gotická křížová chodba se zbytky původní románsko-gotické stavby. Patří k městskému muzeu, jehož pozoruhodné sbírky instalovány jsou v bývalé zasedací síni zemských stavů a v přilehlých místnostech. Bývalá sněmovna je nejkvělejší sálem v Brně, mramorem obložené stěny nesou strop se vzácnými freskami Daniela Grana z let 1737-1739. Starý zemský dům je jednou z nejkvělejších památek pozdní renesance a baroku v Brně, nádvoří jeho nemá v republice soupeře. Levá část domu se sněmovnou vystavěna byla koncem stol. 16., pravá v druhé půli stol. 17. nebo v prvních letech stol. 18.

Projdeme-li starým zemským domem na ulici Husovu, upoutá naši pozornost budova musea umělecko-průmyslového, vystavěná roku 1883 podle plánů prof. Schöna a rozšířená r. 1888 podle plánů prof. Prokopa, *Besední dům* roku 1872 podle plánů architekta Hansena vystavěný a pěkný palác Pražákův z téhož roku. Na Joštově třídě je evangelický kostel augšburského vyznání, vystavěný roku 1867 podle plánů Ferstlových a nový zemský dům z r. 1878.

Městské divadlo vystavěné roku 1882.

starší brněnský zvon. Ulil jej r. 1393 z rozkazu Jošta a Prokopa, markrabat moravských, vídeňský Aystett. Po obou stranách vchodu do budovy zemské správy politické jsou sochy markrabat Jana a Jošta.

Nedaleko jest kostel sv. Jakuba, skvělá gotická památka stavební. Kostel stával

Ulicí Joštovou dostaneme se na krásné nám. Lažanské, jehož sv. stranu tvoří kostel sv. Tomáše a budova zemské správy politické, kdysi augustiniánský klášter. Kostel sv. Tomáše vystavěn byl na sklonku stol. 14. Za švédského obléhání byly klášter i kostel skoro úplně zničeny, později opraveny až roku 1732 došlo k přestavbě obou budov v dnešní podobě. Stavitelem byl slavný Mořic Grimm. Stavba kostela a kláštera dokončena byla r. 1751 a rok poté olomoucký biskup Troyer obě budovy vysvětil. Roku 1782 odňal císař Josef II. klášter augustiniánům, dal jím klášter zrušeného řádu cisterciáckého na Starém Brně a klášter na Lužanského náměstí odevzal zemským stavům pro úřady státní a zemské. Roku 1784 prohlášen byl kostel farním. V hrobce pod kostelem jest pochován markrabě Jošt, zakladatel kláštera, ve věži kostelní visí nej-

Pokračování na str. 35.

Závod klavírní

KARLA BUCHTY, BRNO

Tel. č. 782/VI. Nám. Svobody č. 15. Tel. č. 782/VI.

Největší a nejbohatší sklad klavírů, pianin a harmonií z tu- i cizozemská, prodej i zapůjčování za nejlevnějších podmínek. — Správky a ladění co nejlevněji. — Zastupitelství světových firem L. Bösendorfer, August Förster, Steinway & Sons, Scholze, Rösler, Brož a 6 jiných prvotřídních firem.

A. J. KREUTZER

mistr houslař.

Veškeré hudební nástroje nejlépe i nejlevněji. Prima struny i mistrovské smyčce. Opravy odborně i levně.

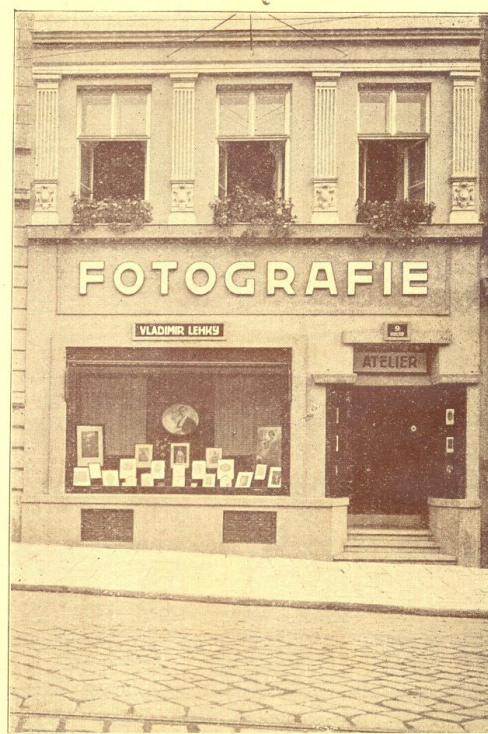
BRNO, Veselá ul. 15.

Ulička V mezírce. Malebné brněnské zákoutí.

Vladimír Lehký

fotoatelier

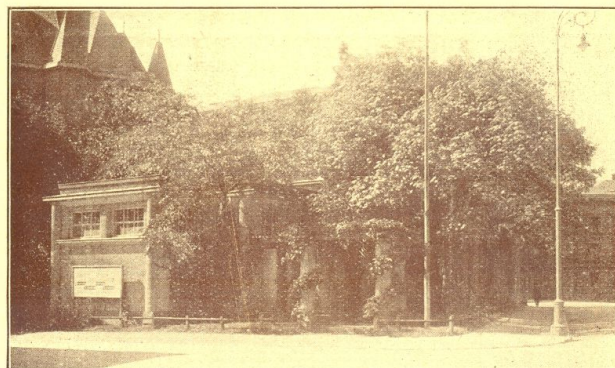
BRNO, Koliště 9.
Telefon 4577.

Dámské i pánské látky
a veškeré krejčovské přípravy
nejlépe nakoupíte
u Lad. Jeřábka,

BRNO - Česká 4.

Národní divadlo, dnes „Staré divadlo“.

Pavillon K. V. U. „Ales“

už ve 13. stol., ale r. 1306 vyhořel. Stavba nového kostela trvala velmi dlouho, v 16. stol. také Antonín Pilgram stavby se účastnil. Pozoruhodná štíhlá věž 92 metrů vysoká. Do zdi na pravé straně lodi zasazeny jsou krásné kamenné relieфы z r. 1518 a 1519. Náhrobek Raduita de Souches, obhájce Brna od Švédů, zhotovil r. 1722 Zikmund Kerker. Východně od kostela sv. Jakuba je *kostel jezuitský*, stojící na místě, kde v půli stol. 15. býval klášter a kostel panenského řádu sv. Augustína. Koncem stol. 15. byl řád zrušen a klášter předán r. 1578 jezuitům, kteří tam zřídili kolej. Dnešní kostel vystavěn byl v ušlechtilém renesančním slohu v letech 1589-1602 podle plánů J. Gialdiho a vysvěcen k počtě Nanebevzetí Panny Marie. Věž nad vchodem je z let 1732-1733. Nástropní fresky maloval

pražský Scheffler r. 1744, fresky v kapli sv. kříže brněnský Etgens r. 1784 a malby nad zpodobnicemi Baldissera de Anna v 17. stol. Oltář je dílem brněnského sochaře Schauberga z r. 1735. Vedle kostela v ulici Mozartově stojí krásný portál z bývalé koleje jezuitské, zdobený znakem Dietrichsteinským. Kardinál Dietrichstein byl totiž štědrým podporovatelem řádu.

Na náměstí Svobody je pěkný *maríánský sloup*, postavený r. 1680 na poděkování, že mor v Brně ustal. Sloup vystupuje ze čtyřhranného podstavce, v němž jest jeskyňka s ostatky sv. Rosalie. Rohy podstavce zdobí sochy morových patronů, sv. Šebestiána, Rocha, Karla Boromejského a Františka Xaverského. Na sloupě vztyčena je socha P. Marie. Sloup sloužil dlouho také jako gnomon, t. j. ukazoval

Pokrač. na str. 37.

ANT. PLEŠÁK

výroba pian a pianin
Brno-Židenice
Jungmannova číslo 34.

Opravy.

Ladění.

Prvotřídní odborný kožešnický závod

J. Zdražílek

BRNO, Běhounská 19.

Specialista pro dám. kožešinové pláště.
Pánské kožichy.

„PRAHA“

NEJSTARŠÍ ČESKÁ ŽIVOTNÍ POJIŠŤOVNA V PRAZE
gen. zastupitel. pro Moravu a Slezsko v BRNĚ, Dvořákova 4.

pojišťuje na život ve všech možných kombinacích za velmi výhodných podmínek!
Vyžádejte si písemné rozpočty, jež bezzávadně Vám ihned budou dodány!
Sdělte jen data narození, a výši kapitálu, jež pojistiti hodláte!

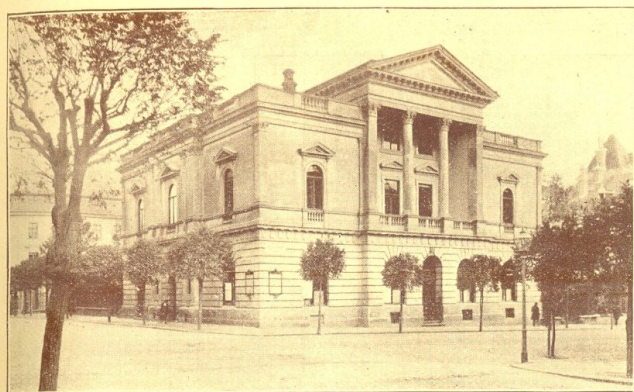
Prvotřídní obuv ručně pracovanou

výcházkovou, sportovní, turistickou, pracovní, juchtovou, nepromokavou s jazyky v celku Duhox vysoké boty, polobotky, různé druhy normální obuvi pro plochonožé, choulolistivé nohy, otlačeniny, hladká perka, dětská obuv, štrapační i luxusní a veškeré druhy obuvi ve velkém výběru jediné v závodě

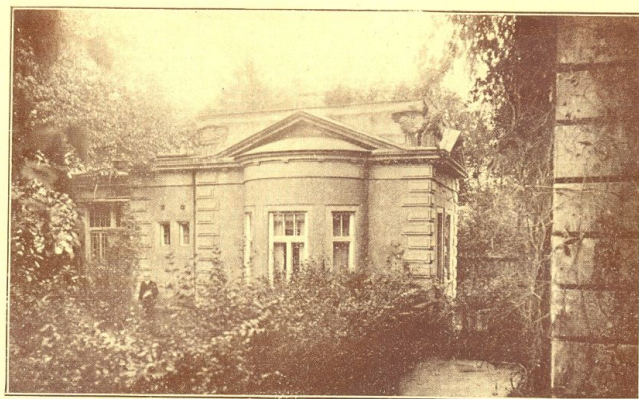

C. Kačmařík, Brno

Telefon č. 9-IV. Křenová čís. 34. (Červený dům.)
První brněnská velkovýroba ručně pracované obuvi.

Hudební a dramatická konservatoř.

Tusculum mistra Leoše Janáčka u hudební konservatoře.

svým stínem poledne. Palác Kounicův (čís. 21) stojí na místě, kde Karel starší ze Žerotína míval svůj dům. Roku 1618 holdovali v něm protestanští stavové Bedřichu Falckému jako markraběti. Na místě dešního domu Urbanova (čís. 18) stával dům královský, v němž bydlel Ludvík veliký, král uherský, Kazimír veliký, král polský, Ladislav Pohrobek, Jiří z Poděbrad a jiní králové. Dům č. 17 patřil rodu Berků z Dubé. V 17. stol. dostal jej od Brna darem Raduit de Souches. V průčelí jsou bohaté sošplutury, dnes však už hodně zašlé. Ve dvoře krásné arkády. Staré domy jsou ještě č. 7, 8 a 9. Na rohu Kobližné a Běhounské stojí baroková budova ústavu šlechtičen, postavená v letech 1682-1690.

Ulicí Panskou dostaneme se s náměstí k radnici ze stol. 14. Portál Pilgramův a loggie ve dvoře je z roku 1511.

Ulicí Panskou a Janskou přijdeme ke kostelu Minoritskému (sv. Janů), který v letech 1729-1733 vystavěl M. Grimm. Skvělá je lozetanská kaple. V ulici Josefské, která je pokračováním Minoritské, je kostel sv. Josefa, vystavěný v letech 1651-1653 a patřící řádu Uršulinek. V ulici Janské je několik starých panských domů. Dům číslo 12 patřil Šemberovi z Boskovic, č. 7 hr. Vrbnovi, č. 9 Lichtensteinům, č. 11 klášteru zábrdovskému a č. 13 hr. Mitrovskému.

V ulici Masarykově je kostel sv. Maří Magdaleny a vedle něho v ulici Františ-

Pokrač. na str. 39.

Stavitel pian

J. Šindelář,
Brno, Příční ulice č. 20.

Piana a pianina moderní pancéřové konstrukce za výhodných platebních podmínek a 10 letou zárukou.

Opravy a ladění klavírů odborně a levně.

Tel. 481 VIII.

Hudebniny z celého světa

Ústřední závody hudební

Jar. Stožický

Brno, Zámečnická 2. Bratislava, Dlhá 31.

Telefon 2814.

Dámské
modní
látky

Hedvábné
a bavlněné
látky

A. M. KONRÁT
BRNO, Rašínova 2.

Lazarského náměstí. Kostel sv. Tomáše a zemská politická správa.

Kostel sv. Tomáše. Náladový zimní snímek.

kánské bývalý klášter františkánský. Když r. 1451 Jan Kapistrán v Brně kázal proti kališníkům, nadchl značný počet měšťanů, zejména však řeznický cech k tomu, aby založili v Brně klášter řádu sv. Bernarda (františkánského). Cech řeznický měl u Svratky pod Petrovem jatky, které věnoval tomu cíli. Klášter byl vystavěn a u něho kostelík sv. Bernarda ze Sieny. Kostel i klášter byly r. 1643 z rozkazu generála de Souches strženy, mnichové žili z části pohostinsky v jiných klášterech, z části u brněnských měšťanů. Městská rada dala jim posléze malý filiální kostelík a na jeho místě vystavěli si Františkáni v letech 1651-1654 dnešní kostel sv. Maří Magdaleny. Roku 1654 vystavěli si také klášter. I na této stavební památce pracoval slavný brněnský stavitel chrámů M. Grimm. Roku 1786 byl řád zrušen a klášter z části faře a z části vojenskému eráru odevzdán. Dnes je v něm státní nakladatelství.

Na Mendlově náměstí na St. Brně je klášter augustiniánský jinak také klášter králové zvaný. Založila jej vdova po králi Václavu II. Eliška Rejčka r. 1323. V klášterě žili Křížkovský, Klácel, Mendel. Vedle kláštera je krásný farní kostel *Nanebevzetí P. Marie* v čistém slohu stol. 14. Už ve 13. stol. stával tu kostelík, který však patřil premonstrátskému řádu v Dol. Kounicích, a

r. 1323 přešel na klášter králové. Za husitských válek kostel velmi utrpěl a v druhé půli stol. 15. byl asi přestavěn v nynější podobě kříže. V kostele je vzácný mozaikový svícen ze stol. 14., zhotovený podle svícnu v chrámu Šalamounově a mariánský obraz, o němž je zachována pověst, že jej maloval sv. Lukáš. Varhany jsou z r. 1795.

V ulici Křížové nedaleko kláštera je *mariánský sloup* z r. 1680. Obec St. Brno postavila jej k větší slávě Matky boží, aby obrácen byl od obce mor. Sloup byl čtyřikrát opravován, poprvé r. 1782, když v Brně řádily černé neštovice, pak r. 1792, kdy v Brně nebezpečně šířila se žlutá zimnice, r. 1850 po zažehnání nebezpečí cholery a konečně r. 1879.

V ulici Nanivkách je pěkný barokový letohrádek *aréna* zvaný, z prvních let stol. 18. Vystavěl jej gen. Ant. sv. p. Mitrovský. Po bitvě u Slavkova spal tu také Napoleon. U letohrádku, k němuž patřila velká zahrada, vystavěno bylo r. 1858 letní divadlo t. zv. aréna, odkud dnes jméno letohrádku.

Nedaleko sloupu je stará hospoda *U modrého lva* ze stol. 17. Patřila klášteru králové na St. Brně.

Na druhém břehu Svratky, kam dostane se přes starý kamenný most, je v ulici Vídeňské klášter *Milosrdných bratří* a kostel sv. Leopolda. Klášter založil r. 1747 hr. Dietrichstein, budova klášterní a nemocnice

Pokrač. na str. 41.

Obrazy, sochy, rámy, modl. knihy
Em. Werner kom. spol.

BRNO, Starobrněnská.

Prapory-korouhve-mešní roucha-kalichy-monstrance.

Levé křídlo kavárny v čokoládově barveném dubu, pohovky
hovězí kůží čalouněné provedla firma

D U B O R
BRNO, Francouzská 5.

Kavárny-hotely-banky-soukromé byty, úřední místnosti-školy

zařizuje dle vlastních neb dodaných návrhů

D U B O R

Družstevní stolařská továrna

Telefon 2917. v Brně, Francouzská 5. Telefon 2917.

Sklad prvotřídního nábytku.

Práce čalounické.

Veškeré dubové práce pro nový zemský dům, kavárnu
a restauraci, dodala firma

Jan Vrána, v Brně,

Telefon 3291.

Svitavská 21.

Telefon 3291.

Dílny pro zařizování bytů a sklad nábytku. — Trať elektr. dráhy čís. 3.

Největší státní vyznamenání.

Nejstarší výroba kulečnicků.

Viktor Sedlák v Brně,

Cejl 7.

Telefon 3387.

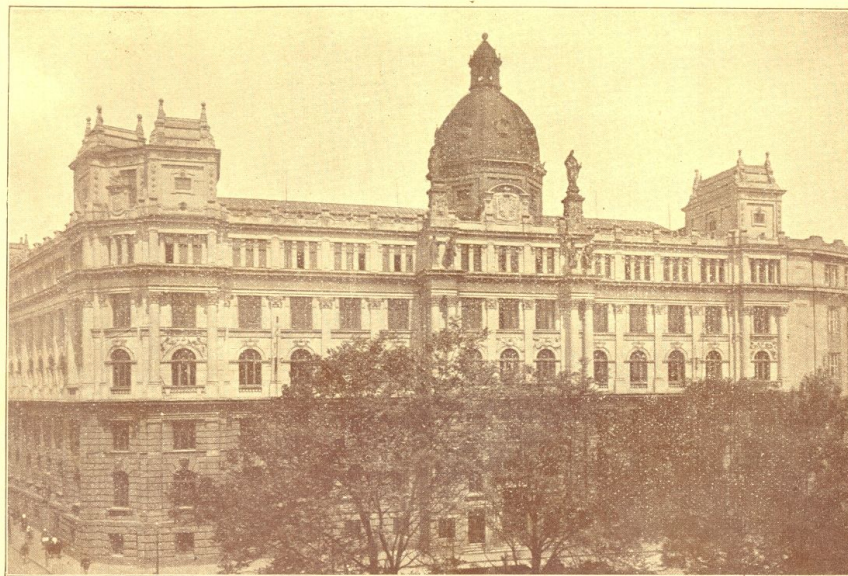
Založeno 1866.

Velký sklad nových i obehnaných kulečnicků. Všechny opravy kulečnicků se vyřizují. Veškeré příslušenství. Dodavatel vynikajících hotelů, kaváren, restaurací a soukromých bytů, z nichž do reprezentační velkokavárny Zemský dům v Brně: 7 kulečnicků. Kulečnický mé zastoupeny jsou na Moravě, v Čechách, ve Slezsku a na Slovensku.

při ní vystavěny byly r. 1749. Kostel vystavěn byl v letech 1767-1776 podle planů M. Grimma. Fresca v kostele jsou od brněnského J. Sterna z r. 1777. Čtyři sochy před kostelem stávaly do r. 1825 na mostě přes Svatku. V klášteře zemřel 6. ledna 1829 Jos. Dobrovský.

V ulici Kamenné je klášter a nemocnice Alžbětinek. Klášter byl založen r. 1747, vystavěn byl Grimmem a Zinfem v letech 1751-1754.

V Zábrdovicích je býv. klášter premonstrátský a kostel Nanebevzetí P. Marie. Klášter a kostel založil r. 1209 Lev z Klobouk ku počtě Matky boží. Už po 41 letech bylo opatství Mongoly zničeno, roku 1422 Husité úplně zničeno. Roku 1440 bylo obé znova postaveno, ale už r. 1445 zapálil klášter Jiří z Kravař. Teprve r. 1483 bylo opět započato se stavbou, klášter však byl 1619 znova zbořen. Roku 1629

Zemský dům II.

stál už klášter znova, ale r. 1636 opět vyhořel. Sotva znova zrestaurován, byl za švédských válek v letech 1643 a 1645 klášter a s ním i kostel zpusťšen. Nynější kostel byl vystavěn v letech 1661-1668 brněnským stavitelem Pavlem Wimbergem, a v r. 1783 zevně podstatně zkrášlen. Patří k nejkrásnějším a nejslohotitějším kostelům v Brně. Fresca v kostele jsou dílem Erĕense, Winterhaltera, obrazy oltářní od Maulpertsche, Schmidta a Raaba. Sochařská výzdoba je dílem Ondřeje Schweigla. V klášteře je dnes vojenská nemocnice. Kostel je kostelem farním. Naproti kostelu u farní zdi jsou dvě pěkné barokové sochy: sv. Jana Nepomuckého a P. Marie. Socha svatojanská stávala prý na starém kamenném mostě přes Svitavu, postaveném r. 1782, socha mariánská postavena byla r. 1737 opatem Bartlicusem.

Pokrač. na str. 43.

Banka ěeskoslovenských legií, filiálka v Brně.

Telegramy: LEGIOBANKA BRNO.

Centrála: v P R A Z E.

Telefon: 1869, 1969.

Akciový kapitál Kč 70.000.000.—.

Reservní fondy Kč 39.600.000.—.

O d b o ě k y: Bratislava, Berehovo, Duchov, Hradec Králové, Jihlava, Kolín, Louny, Lovosice, Moravská Ostrava, Nové Mesto n. Váhom, Olomouc, Piešťany, Plzeň, Poprad-Velká, Turnov, Zvolen.

Zahraniční afilace: V Rakousku: Bank. dům Svoboda & spol: Vídeň I. Schottenring 18. V Jugoslavij: Komercijalna banka, d. d. Zagreb a Ljubljana. V baltických státech: Latvijas Privatbanka, Rīga.

Všesfranná bankovní služba.

Všesfranná bankovní služba.

THONET - MUNDUS

Spojené československé továrny na nábytek z ohýbaného dřeva
akc. spol.

Sklad BRNO, Běhounská 9.

Dodala do restauračních a kavárenských místností veškerý nábytek z ohýbaného dřeva.

Na pravém břehu Svatky na konci Křenové je skvělý gotický sloup Zderadův, o němž pověst vypravuje, že byl vystavěn na paměť Zderada ze Švábenic, úkladně v těch místech zavražděného r. 1090. Stavební sloh ukazuje na 14. stol. Sloup sloužil asi jako ukazatel cesty cizím obchodníkům a dovozníkům, kteří listinu markraběte Jana z r. 1375 měli pod ztrátou zboží s povozem nařízeno jeti přes Brno.

Také v připojených obcích je několik pěkných stavebních památek. V Králově Poli, bývalém městě, připojujícím se na sev. k starému Brnu, je chrám Nejsv. Trojice a vedle něho bývalý kartuziánský klášter. Klášter kartuziánský založen byl roku 1375 markrabětem Janem a jeho rodinou, zrušen byl za cis. Josefa II. r. 1782. V dnešní podobě byl klášter i kostel vystavěny r. 1765. Freska v kostele jsou od Maulpertsche, sochařská výzdoba od kremžského Schmidta. Po zrušení řádu byl klášter věnován účelům vojenským, bývala v něm až do převratu kadetka pro

Zemský dům III.

pěchofu, dnes je v něm ubytován telegrafní prapor. Kostel je nyní farním. Klášterní zahrada proměněna byla po převratě v krásný městský sad.

Nedaleko Král. Pole, půl hodinky chůze, leží Řečkovice, starobylá ves, jež kdysi moravským knížatům patřovala. V obci je zámek, v němž rodina Skutetzských měla bohatou obrazárnu, jež koupí přešla v majetek země. Farní chrám sv. Vavřince je ze stol. 15., z původního slohu však mnoho nezbylo, neboť kostel byl často přestavován. Naposledy r. 1900.

Na západě připojily se k Brnu obce Zabovřesky a Komín. V Komíně je farní kostel sv. Vavřince, který v letech 1320-1323 dala vystavět královna Eliška, zakladatelka výše už vzpomenutého „kláštera králové“ na St. Brně. Vystavěn je v přechodném slohu románsko-gotickém a je nejpamětelnější stavbou v okolí. Ves Komín bývala zbožím slavných Šternberků a také tišnovskému klášteru „Porta coeli“ patřovala.

Speciální strojnická továrna výtahů a těžních zařízení

Edvarda Schliegla nást. Edvard Beck,

v BRNĚ, Dornych čís. 66.

Podnik tento, nejstarší svého druhu, založen byl v roce 1889 ing. Edvardem Schlieglem a vzrostl během let ze skrovných rozměrů na největší speciální továrnu pro stavbu výtahů v celé Československé republice a to hlavně s elektrickým pohonem. Věnuje se výlučně a výhradně stavbě výtahů všech druhů v nedostižném provedení a to jak osobním výtahům, paternosterovým elevátorům, tak nákladním výtahům, malým nákladním výtahům pro jídla, spisy atd., jakož i výrobě jeřábů, zdvihadel, těžních a dopravních zařízení pro každý účel a každou nosnost. Četná vyznamenání, která podnik po dobu svého trvání obdržel, potvrzují co nejlépe osvědčenost a prvotřídnost výrobků firmy. Firma jest po celá léta jejího trvání hlavním dodavatelem výtahů pro zemské budovy a zemské ústavy a vždy byla příslušnými zemskými úřady za konané dodávky pochvalně doporučena. Také ve shora viditelném Zemském domě a to jak v dříve postavené části z roku 1900, tak i v novostavbě z r. 1925 jest v nejlepším provozu řada výtahů, dodaných firmou Schliegl.

Institut de Beauté de Paris

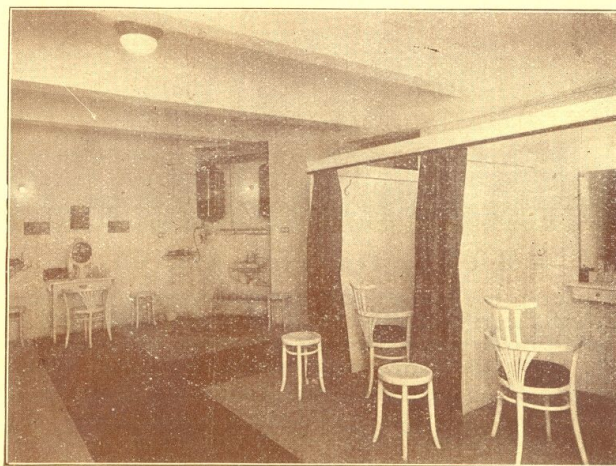
maj. Ant. Honejsek

BRNO, Kobližná 35.

(roh Jízdárenské.)

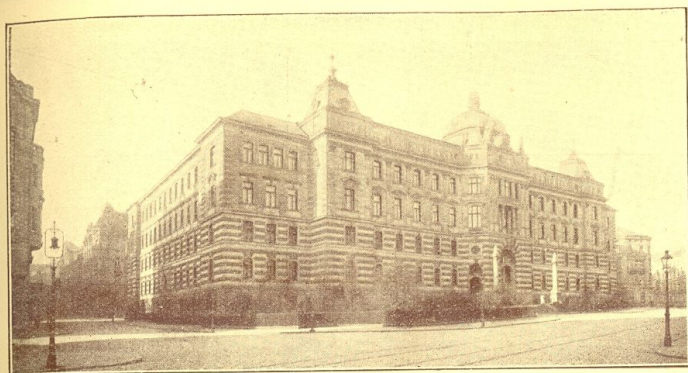
Veškeré jemné vlasové
práce, ondulace, stříhání
vlasů dle moderních
vzorů, barvení vlasů
originál „Henné“, neškod-
né odbarvování, koupele,
masáž obličeje i těla,
manikura a pedikura.

Specialisti:

pro stříhání dámských
a pánských vlasů, pro
stříhání pánských vousů,
pro pěstění pleti.

Hygienická holírna.

Justiční palác.

PRŮMYSL, OBCHOD A ŽIVNOSTI V BRNĚ.

Původní obyvatelstvo brněnské živilo se skoro výhradně zemědělstvím. Teprve němečtí kolonisté, kteří koncem stol. 12. počali v Brně hledati nový svůj domov, přinesli sem obchod a živnosti. Zejména dolnoporynští soukenníci usazovali se v Brně hojně a umění soukenické přivedli zde k rozkvětu. Z počátku provozovalo se soukenictví v malých dílnách, teprve když roku 1765 založena byla státem v Brně první továrna na výrobu suken, položen byl základ k průmyslu textilnímu, který Brno povznesl na přední průmyslové město říše. Skvělá pověst brněnských suken přešla brzy říšské hranice a zdomácněla v celém Starém a z části i Novém světě. „Rakouský Manchester“ se Brnu říkalo.

Měšťanská škola v Merhautově ulici.

Avšak nejen průmysl soukenický, také koželužský a strojnický má v Brně skvělou tradici. Strojnický průmysl zakotvil v Brně pevně už počátkem stol. 19. a v téže době také průmysl koželužský. K těmto třem oborům průmyslovým připojily se postupem času další, takže dnes zastoupeny jsou v Brně téměř všechny obory průmyslové.

Průmysl a živnosti jsou v Brně nejdůležitějším hospodářským činitelem. Po té stránce soutěží dnes s Brnem pouze Mor. Ostrava, město v republice nejprůmyslovější.

Podniků továrních je v Brně na 320, jež zaměstnávají na 30.000 dělníků. Textilní

Pokrač. na str. 49.

České úvěrní a eskontní družstvo

Z. S. S. R. O.

v BRNĚ, Antonína Dvořáka ul. čís. 10.

Prodejna čsl. třídní loterie.

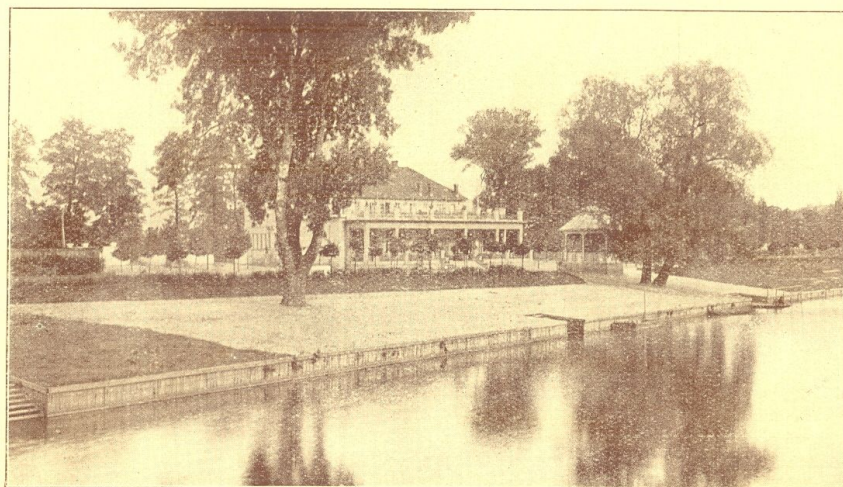
Provádí veškeré bankovní a směnářské obchody.
Nákup a prodej všech tu- i cizozemských losů
za hotové, jakož i na mírné měsíční splátky.

**Vklady na knížky úročí se
5-6%**

Informace a veškeré dotazy zodpoví ředitelství!
Obraťte se s důvěrou na tento ústav!

Brněnské Benátky.

Brněnská Riviera.

Nejlepším přítelem a rádcem p. t. obchodníků, průmyslníků a živnostníků jest

Obecný zákoník obchodní

z pera brněnských odborníků universit. prof. JUDra R. Dominika a doc. Dra K. Kizlinka.

Obsahuje vedle obchodního zákoníka samého ještě předpisy o obchod. rejstříku, akc. spol. a želez. dopravě, s poznámkami a rozhodnutími nejvyšších soudů i dosud vůbec neuveřejněnými. Svazek o 784 stranách ve vkusné celoplátěné vazbě pouze Kč 96.—. Žádejte u svého knihkupece, neb přímo v nakladatelství

ČESKOSLOVENSKÉHO PRÁVA VLADIMÍR OREL,
PRAHA-XIII. (Vršovice), Grégrova 24 n.

Palác obchodní a živnostenské komory.

Synagoga.

BÁŇSKÁ A HUTNÍ SPOLEČNOST

Kanceláře: BRNO, Jízdárenská 4|8.

Veverí ulice.

Kounicova ulice.

Klášter Milosrdných

bratři na Viděnce.

závody zaměstnávají z tohoto úhrného počtu přes 12.000, strojírenské na 9.500 dělníků. O zbytek dělí se továrny jiných oborů. Textilních továren čítá se v Brně 51, strojírenských a elektrotechnických 77, koželužských 13. V textilních továrnách vyrábějí se všechny druhy suken, od nejjemnějších látek z česané příze až po laciné zboží manipulované, plsti, prýmký, a koberce. Největší je továrna akc. spol. M. Beran a synové.

V průmyslu strojírenském první místo zaujímá Čs. zbrojovka, vyrábějící zbraně a automobily. Pak následují První brněnská strojírna akc. spol., vyrábějící parní stroje a parní turbíny, kotle, zařízení pro cukrovary a cihelny, a Brno-Královopolská strojírna, zabývající se hlavně výrobou parních strojů, lokomobily, motorů, konstrukcí mostních, obráběcích strojů dřevařských, pump, strojů a zařízení pro průmysl naftový a železničních vozů. Vedle těchto podniků je v Brně několik sléváren železa a sléváren kovů, několik středních a menších strojíren, zhotovujících

Nová ulice.

keramický, jež reprezentují hlavně cihelny, počtem 22, a velká cementárna fmy Leo Czech a spol. v Maloměřicích.

nejrůznější stroje dřevoobráběcí, řeznické, tkalcovské, barvířské, armatury, a aparáty, pumpy, zdviže, jeřáby, váhy a j. Jsou tu dále továrny mědikovecké, na osvětlovací tělesa, zařízení cukrovarské a j. Zvláštní zmínky zasluhují dvě smaltovny. Několik elektrotechnických továren zabývá se hlavně výrobou motorů a transformátorů. Také výroba žárovek je v Brně zastoupena.

Průmysl koželužský zaměstnává ve 13 továrnách na 1.000 dělníků. Největší tohoto oboru jsou továrny akc. společnosti starobrněnských továren na usně, akc. spol., továrny na usně dř. A. Lassecker, E. Bloch a synové. Výrobou obuvi zabývá se První brněnská továrna na obuv.

Živý jest v Brně také průmysl dřevařský, jenž čítá 18 podniků továrních, a průmysl

Pokrač. na str. 51.

Příchozím do Brna!

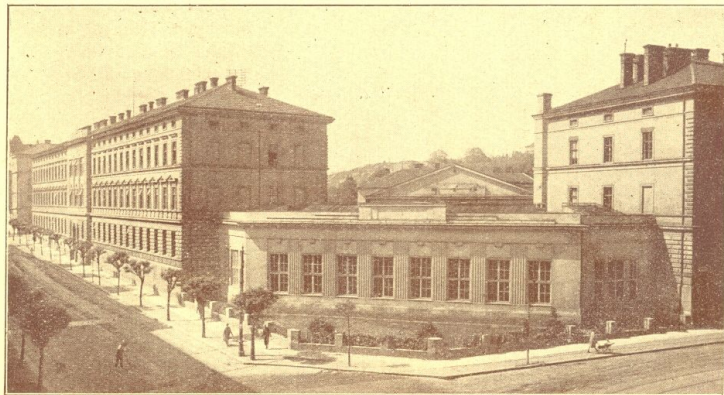
Velmi zajímavá jest bezplatná návštěva velkých výstavních místností známé továrny na

Příchozím do Brna!

NÁBYTEK-TUSCULUM-BRNO

Filiálky: PRAHA - BRATISLAVA - KOŠICE. — Roh Nové ul. a Koliště č. 1. — Stanice elektr. dráhy trať 1, 5 a 6.

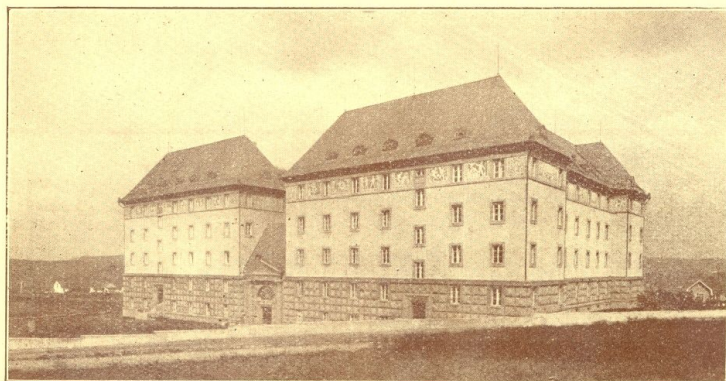
Vždy nejméně 100 zařízení pokojů od nejlevnějších do nejdražších. Zařizování rodinných domů i veřejných místností. Vlastní atelier pro kresbu a návrhy. Čalounictví. Natěračství. Řezbářství. Nemáte-li příležitost ku návštěvě, dopište o poslední obráz. ceník. Návrhy, rozpočty zdarma.

Lékařská fakulta Masarykovy university.

Vysoká škola zvěrolékařská.

Kounicovy koleje studentské.

Vysoká škola zemědělská.

Průmysl potravinářský má v Brně 38 továrních podniků s 1300 dělníků. Jsou to sladovny, výrobní žitné kávy, čokolády a cukrovínek, likérů, octa, ovocných šťáv, mléčárny a zejména 2 velké pivovary.

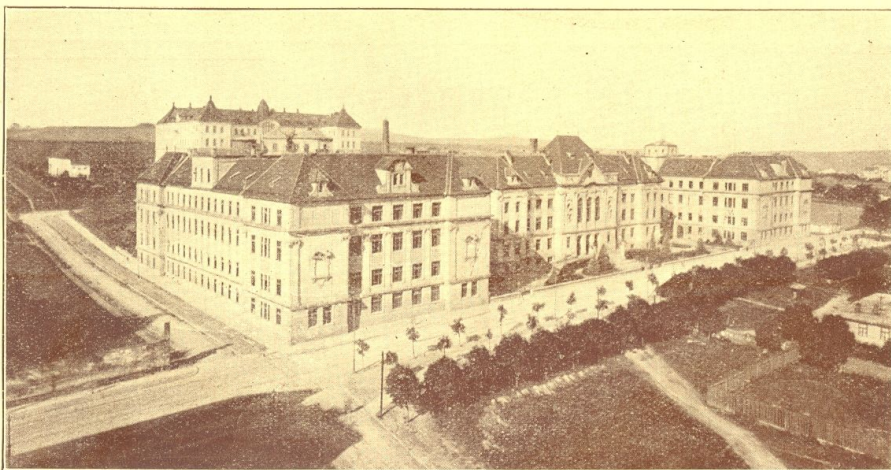
Silný jest také průmysl lučební, počítá 39 podniků továrních se 1600 dělníků. Vedle barvíren, čistiřů a prádelen jsou tu továrny na asfalt, lepenku, mazadla, leštídlo, inkoust, fotografický papír, mýdlo, svíčky a hlavně velká továrna na škrob a sodu.

Konfekce textilní čítá 22 podniků s 900 dělníky.

Zvláštní zmínky zasluhuje ještě velká městská plynárna a průmysl grafický a papírnický, jenž má v Brně 39 podniků s 1500 dělníků. Z toho je 37 tiskáren.

Mnohé z tu uvedených továrních podniků pracují z valné části také pro vývoz, majíce svá odbytiště hlavně v zahraničí.

Významu Brna, jako města průmyslového a obchodního, odpovídá také ta okolnost, že v něm mají sídla také velké průmyslové podniky, jež svoje provozovny mají jinde. Zmiňujeme se tu jen o Báňské a hutní spol., mající svoje závody na Ostravsku.

Česká vysoká škola technická.

V Brně zastoupeny jsou všechny obory živnostenské práce. Řemeslníků a živnostníků čítá se v Brně na 6000, sdružených v 38 živnostenských zájmových společnostech. Hospodářských společenstev živnostenských je v Brně 59.

Brno je také důležitým střediskem obchodním. Je tu přes 5000 samostatných obchodníků. Velkoobchody jsou tu hlavně v oboru textilním, železářském, kožním, dřevařském, uhelném, a j. Pět velkých bank má v Brně své ústředny, 23 bank svoje filiálky. Vedle dvou velkých spořitelů je v Brně 44 úvěrních ústavů společenstevních. Četná jsou v Brně také hospodářská družstva dělnická a družstva konsumní.

Z úřadů, jež zájmům průmyslu, obchodu a živnostem slouží, má v Brně svoje sídlo obchodní a živnostenská komora pro západní polovici Moravy a zemská rada živnostenská s úřadem ku zvelebení živností pro celou zemi.

ELEKTROTECHNICKÝ ZÁVOD A MECHANICKÁ DÍLNA

Petrla a spol., Brno

Veveří ul. 19. — Falkensteinerova 1.

Zařizuje: instalace el. osvětlení, pohonu, dom. telefonů, zvonků a hromosvodů.

Sklad: lustrů a jednoduchých svídel, žárovek a elektro-materiálu.

Jos. Zahradník

laboratorní potřeby a drogerie,

BRNO, Za úvozem 1. (Nám. Al. Konečného.)

Zastávka elektr. dráhy č. 3. „Tivoli“.

Přístroje pro všechna odvětví vědy a průmyslu. - Velkoobchod chem. čistými i techn. lučeb., chem. sklem a chem. porculánem.

Budova fy Bři Osvaldové, Koliště 81.

Bratři Osvaldové

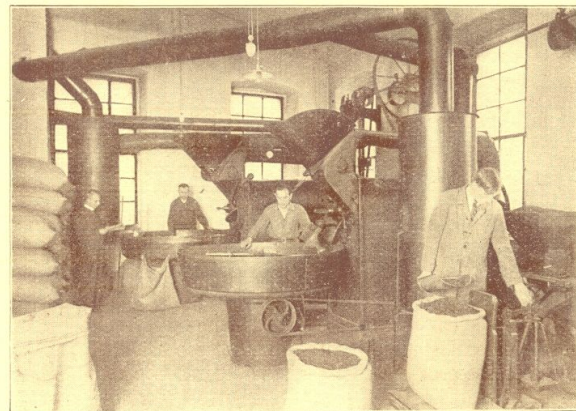
(majitel Fr. Osvald)

Import a velkopražírna kávy

Brno, Koliště 81.

Přímý dovoz kávy, čaje a zboží
z kolonií.

Telefony: 1183 a 1283.

Pražírna kávy fy Bři Osvaldové, Koliště 81.

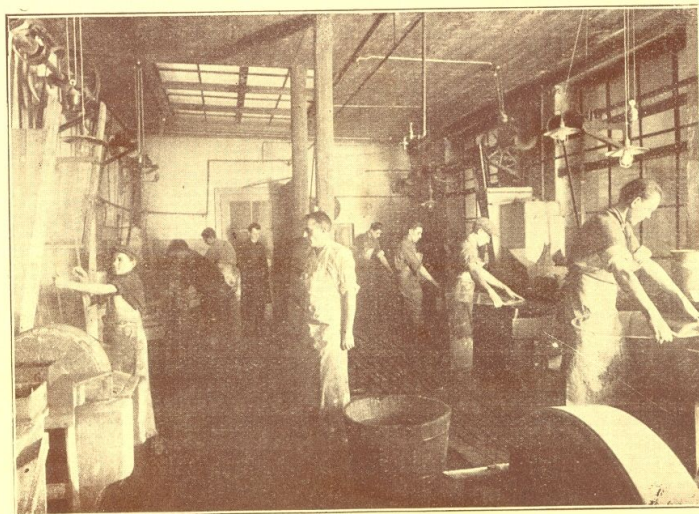
VEŠKERÁ
skla
A
zrcadla
PRO
NÁBYTEK
STAVBY
ATD.

BRUSÍRNA SKLA A ZRCADEL

KAREL BOHATA

BRNO, Francouzská 115. — Telefon 3557.

V sadech na Kolišti.

Fr. Úprka: „Doutníci“, dar ministerstva školství městu Brnu.

ZELEŇ BRNA A JEHO OKOLÍ.

Po přečtení předchozí kapitoly o brněnském průmyslu vyvstala čtenáři, Brno neznalému, jistě představa města věčně začouzeného. A právem. Neboť na 150 komínů továrních tu dýmá a jim statečně přívukují lokomotivy, na těsném, silně však frekventovaném nádraží, téměř ve středu města situovaném. Ale pohled na plán Brna prosvětlí každému představu udušeného města. Neboť správa města ve snaze po zlepšení hygienických poměrů v Brně téměř něžnou péčí už od let věnuje otázce zeleně, otázce vybudov. dostatečných vzduchových rezervuárů a ventilačních zařízení.

Zeleně má Brno v ulicích tolik, že mu ji může záviděti mnohé město, a okolí - a to nejbližší - má tak skvělé, že může směle konkurovat s každým městem v republice. Svěže zelený pás lesů a luk obepíná město kol dokola, tvoří mu skvělý rámec.

V městě samém je dnes 82 ha 65 a veřejných sadů a na 25 tisíc alejových stromů. Ze sadů veřejných největší jsou *Lužánky* o výměře 20 ha 31 a, sad zemský, zveřejněný

r. 1788 císařem Josefem II. Pak následuje městský sad na *Špilberku*, měřící 16 ha 7 a a *Koliště* ve výměře 6 ha 6 a. K sadům tu vyjmenovaným druží se menší sady veřejné na býv. Františkově, na Kiosku, na Kounicově, na Obilním trhu, na nám. 28. října, na nám. Komenského a Žerotínově, u zem. správy politické, vedle malých sadů v různých částech města a pak řada velkých a prostranných zahrad soukromých, z nichž největší je zahrada biskupská na jižním svahu Františkova.

Stromy alejové oživují jednotvárné ulice a slouží jako ventilační spojky mezi jednotlivými sady. Z alejí zvláštní zmínky zasluhuje skvělá alej v Joštově třídě a krásná alej hlohová na Falkensteinerově třídě, která v době květů poskytuje jedinečně krásný obraz.

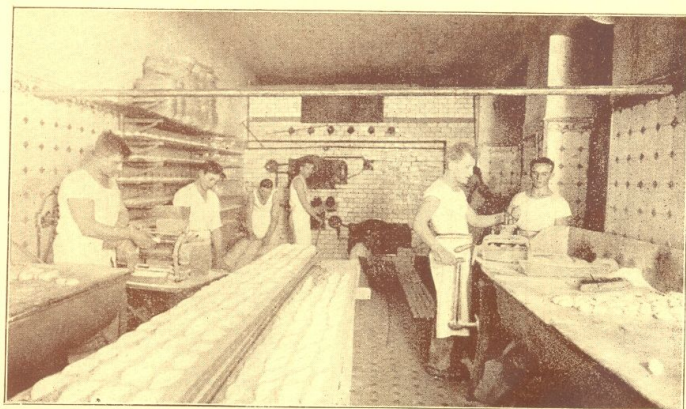
Pravým pozhledem Brna jest jeho skvělé okolí. Krásný les *Disárky*, který z centra města lze elektrickou pouliční dráhou stihnouti za 15 minut, les *Wilsonův*, elektrickou drahou rovněž za 15 minut dostupný, *Červený Kopec* nad Svratkou, zalesněný Palackého vrch u Žabovřesk, *Sv. Antoníček* u Král. Pole, všechny tyto krásné lesní partie leží

Pokrač. na str. 55.

A. Melkus a spol.,

továrna hnacích řemenů, kožených lan a technických potřeb

BRNO, Koliště 87.

**Výroba bílého a
luxusního pečiva**

Pravý žitný chléb a černé pečivo.
Peku cizí chléb a veškeré
objednávky přejímám a svědomitě
vyřídím.

Vilém Schön, pekařství
BRNO, Nová 19.

Foto a kino-bursa
T. ŠVANHAL
BRNO, Veselá 6.

Založeno roku 1876
JOS. ŠTURSOU.

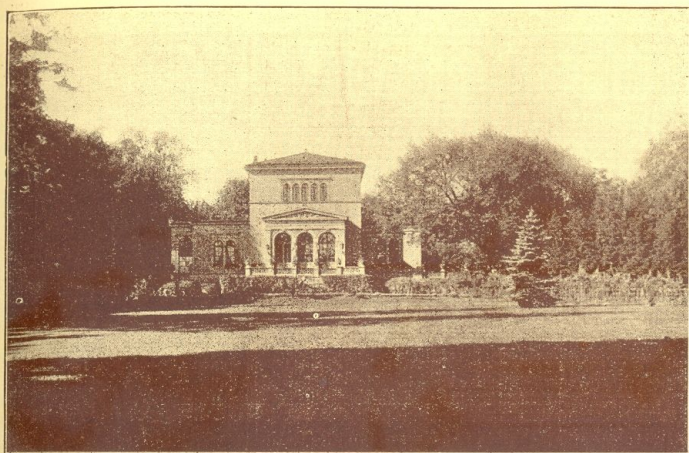
Opraveno roku 1926
FRANT. MAŠKEM.
Brno, Nová ul. čís. 71.

Výhodný nákupní
pramen veškerého
zboží koloniálního
a lahůdkářského.

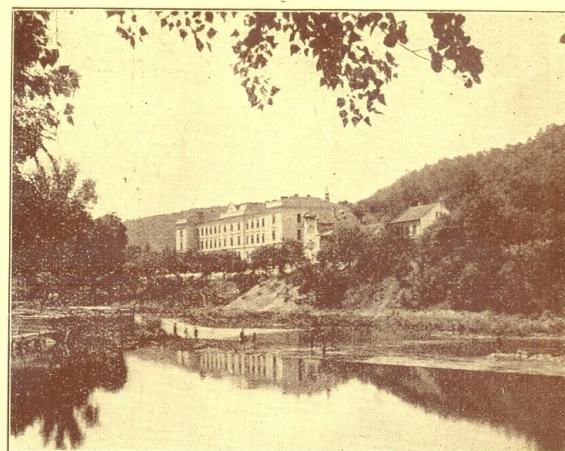
Ceny konkurenční.

Obsluha vzorná.

Telefon 391/IV.

Lužánky. Restauriční pavillon.

Na Svatky v Pisárkách.

ještě v kat. obvodu Vel. Brna. Měšťáku brněnskému téměř na dosah ruky. Sem může každý den jít si vykoupat plíce ve skvělé lázni ozonu. A chce-li kousek, jen malý kousek dále, může se ponořit do krásných lesů, jež od jihozápadu přes sever k jihovýchodu se táhnou.

Povodí Svatky a Svitavy nejraději je vyhledáváno. Na Svatky s živými vodními sporty v Kam. Mlýně a Jundrově přes Komín k Bystřici jsou krásné procházky,

na Svitavě na samém obvodu Vel. Brna u Obřan začíná krásné údolí lesní, jež pyšně si říká Moravské Švýcarsko. Bilovice s řadou vil brněnských zámožných obyvatel, jsou východiskem krásných partií do Jehnic, do Křtin, do Ochoze, a do údolí Říčky, kde už jsou krápníkové jeskyně. Neboť tu už začíná Moravský Kras, jehož perlou nejkrásnější jsou jeskyně pod Macochou. Za Bilovicemi Adamov ná-

Pokrač. na str. 57.

Karel Stöger

provádí práce natěračské, lakýrnické a imitace dřeva,
mramoru i emailu

PRODEJ:

barev suchých a olejových, laků a materialního zboží,
franc. a jiných voňavek a pudrů, toaletních mýdel,
manikurních potřeb, divadelních líčidel atd.

Brno, Nová 75.

Proti Lužánkám.

Telefon 3629.

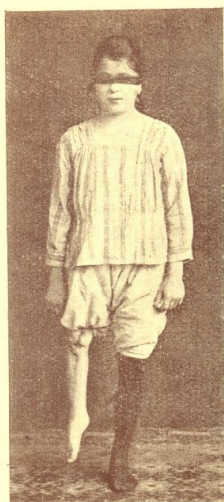
Pijte sodovou vodu a limonády k udržení svého zdraví

od fy

Josef Menšík

BRNO, Nádražní 3.

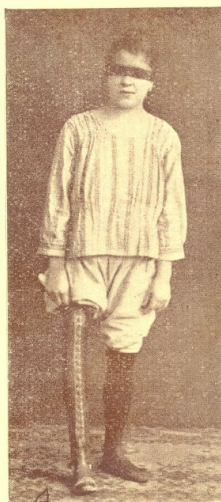
Telefon 767/VIII.

Tovární výroba umělých údů

(prothes)

orthop. přístrojů, přímidel
a šněrovaček, kýlních,
břišních pasů a j. bandáží,
jakož i **orthop. obuvi**

ERGON

Orthopedický
průmysl

BRNO,

Bratislavská 47.

Telefon 1660.

Filiálka:

Košice 5. Skladna 4.

Před použitím orth. přístroje.

Přípevněný přístroj.

Palác okresní

nemocenské pojišťovny.

sleduje, odkud chodí se do proslulého poutního místa v krásných lesích, na Vranov, a dále na Batí lom nad Lelekovicemi. Nebo na zříceniny Nového hradu s nádherným pohledem po moři lesů. Nebo do Jedovnic s krasovým propadáním. Nebo konečně do Josefského údolí, divoce romantického a šesti jeskyněmi se chlubitího.

Za půl hodiny zaveze nás vlak do Blanska, východisku do srdce Mor. Krasu. Z nádraží stihneme autobusem za 20 min. pohádkově krásné krápníkové jeskyně Punkevní, Masarykovu a Kateřínskou a divokou propast Macochu, 138 m hlubokou.

Hned za Král. Polem začínají krásné lesy vranovské, které přes Soběšice a Útěchov k Vranovu se táhnou a tam spojí se s kuřimskými a rájeckými. Moře lesů, v němž možno se koupati celý den.

Od trati tišnovské, která přes Král. Pole a Řečkovice na Jehnice a Českou vede, k západu táhnou se lesy až k údolí Svratky. Vzdálenější výlety do povodí Svratky jsou do krásných lesů veverských s hradem Veveří a do údolí Bílého potoka u Veverské Bítýšky, dále pak do Tišnova a Předklášteří se slavným klášterem Porta coeli.

Na západ od Brna možno se pustiti do lesů střelických, rosických a na Zastávku,

Zemská nemocnice.

nebo kousek dále do Ivančic s turisticky vděčným okolím.

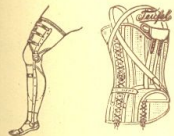
A tak bychom mohli čtenáře provést celým tím zeleným věncem, který Brno ovíví. A pak už veseleji díval by se na to Brno zakouřené a pochopil by, proč Brňané jsou na zeleni ve městě a okolí hrdí.

DOSLOV VYDAVATELŮV.

Odevzdáváme veřejnosti dílo, které má v prvé řadě sloužit propagaci hlavního města Moravy a druhého města republiky. Do státního převratu město německé, politicky provinční město skoro bez významu, stalo se po roce 1918 důležitým střediskem správním a kulturním, městem, které plně zasluhuje, aby známost o něm co nejvíce se rozšířila, aby příliv cizinců do něj vzrostl. Bohatá historie, o níž výmluvně mluví Špilberk a zachované stavební památky, stará architektura a živý průmysl, krásné

okolí a bohatá zeleň sadů a alejí ve městě samém, to vše přimělo nás k tomu, že přikročili jsme k vydání díla, kteréo Brnu promlouvá slovem i obrazem. V části textové seznamuje čtenáře stručně s minulostí Brna, provádí jej po stavebních památkách, promlouvá o světoznámém brněnském textilním průmyslu a konečně upo-

J. & L. HLÁVKA BRNO

Sklad: Dra Rašína ul. č. 1 (Kostelní.) - Dílna: Pekařská č. 52. (Proti zem. nemocnici.)

Telefon č. 1384.

Telefon č. 1384.

Výroba chirurgických a med. nástrojů, orthopedických přístrojů, umělých údů a bandáží, sklad měkké a tvrdé pryže, obvazových látek, jakož i veškerých potřeb košetřování nemocných. Břišní a průtržní pásy a vložky pro ploché nohy dle míry. — Vlastní ústav na poniklování. Zvěrolékařské přístroje.

První odborný závod v úplném zařizování nemocnic, sanatorií a ordinačních lékařských síní na Moravě.

1901

1926

Č. ČIHÁK, BRNO

továrna obvazových látek, lékařských nástrojů, přístrojů a bandáží.

Továrna: Židenice, Sv. Čecha. Telefon 1393.

Pobočný závod: Brno, Rašínova 10. Telefon 215.

SPECIELNÍ ODDĚLENÍ:

Lékařské a zvěrolékařské nástroje. — Zubolékařské potřeby. — Elektroléčebné přístroje. — Aseptický nábytek. — Bandáže.
Obvazové látky. — Gumové zboží.

zorňuje na okolí města, v němž skryto je nepřeberné bohatství krajinných krás a turistických možností. V části obrazové zachyceny jsou význačné a charakteristické pohledy brněnské, tvoří tedy tato část vhodný doplněk části slovní.

K vydání díla přikročili jsme se značnými obětmi. Nedostalo se nám odnikud podpory finanční, jen mravní podporu našli jsme v pochopení, které osvědčily firmy tím, že v ocenění důležitosti a významu díla přihlásily se o inserci. Těm v první řadě patří náš dík za to, že vydání díla umožnily. Bez jejich účinné pomoci nebyli bychom mohli k vydání díla přikročiti. A v druhé řadě děkujeme všem, kdož skutkem i radou pomáhali nám při redakci části textové a obrazové. Značný podíl na zdárném výsledku náleží též firmě Vladimír Lehký, která dodala velkou většinu fotogramů, při jejich pořizování bylo jí často překonávati ne očekávané překážky a která nám s pochopením a nevšední ochotou vždy vycházela vstříc.

Veřejnost pak prosíme, aby dílo, jež jí dnes odevzdáváme, posuzovalo shovívavě, v první řadě naší nejlepší vůli posuzujíc.

Nakladatelství VLADIMÍRA ORLA.

ADRESÁŘ

firm, jež insercí umožnily vydání tohoto alba. Doporučujeme je pozornosti p. t. obyvatelstva.

ASFALT, LEPENKA.

Josef Paulík, továrna Židenice viz str. 32.

AUTOMOBILY:

Akciová spol. dříve Škodovy závody v Plzni. Automobily Škoda-Laurin & Klement, prodejní kancelář v Brně, viz předtitulní list.

Nemocnice na Žlutém kopci.

Českomoravská-Kolben, akc. spol., automobily „Praha“ Brno, viz str. 15.

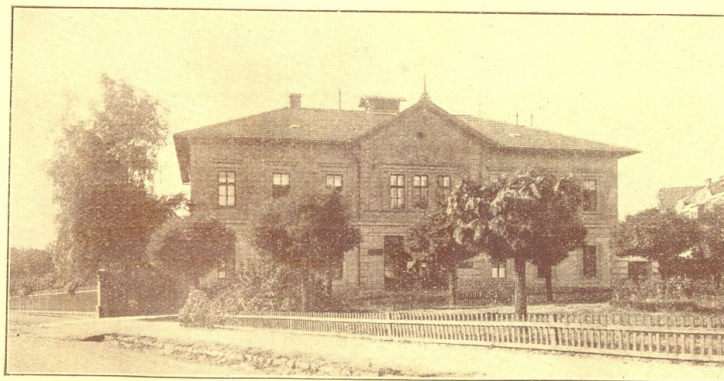
AUTODOPRAVY:

„Autospecial“ J. Novotný, dílny pro opravu automobilů a motocyklů, viz str. 25.

BANKY A PENĚŽNÍ ÚSTAVY:

Moravská Lidová banka, viz str. 5.
Banka československých legií, filiálka v Brně, viz str. 41.

České úvěrní a eskontní družstvo při Brněnské bance, viz str. 45.

Dětská nemocnice.

Městská spořitelna v Brně-Králově Poli, viz vnitřní stranu přední desky
Národní záložna zemědělská, viz str. 5.

Všeobecná družstevní banka, expozitura v Brně, viz str. 12.

Moravská agrární a průmyslová banka, viz str. 24.

BÁŇSKÉ A HUTNÍ VÝROBKY:

Báňská a hutní společnost, prodejna železa, viz str. 47.

BARVY:

Fr. Karník, viz str. 9.

Karel Stöger, natěračství a obchod materiálu zboží, viz str. 55.

L. Řeháček a spol., chemická továrna, Černovice, viz str. 10.

BRAŠNÁŘSTVÍ:

Gustav Bartoš, viz str. 15.

ČALOUNICTVÍ:

Výroba čalounického nábytku Jar. Humpolecký, Husovice, viz str. 63.

DEVOTIONALIE:

Em. Werner kom. spol. viz str. 39.

DROGERIE:

Jos. Zahradník, viz str. 51.

Linka a Rosola, viz str. 21.

ELEKTROMOTORY:

„Svět“ spol. s r. o., Židenice, viz str. 66.

ELEKTROTECHNICKÉ POTŘEBY:

Petrla a spol., viz str. 51.

FOTOATELIERY A FOTOPOTŘEBY:

Vladimír Lehký, fotoatelier, viz str. 34.

Josef Petrů, fotoatelier a fotopotřeby viz str. 27.

T. Švanhal, foto a kino-bursa, viz str. 54.

HODINÁŘSTVÍ:

Raimund Kyjovský, viz str. 6.

HOTELY A RESTAURACE:

Josef Kulíšek, hotel a restaurace, Král. Pole viz str. 60.

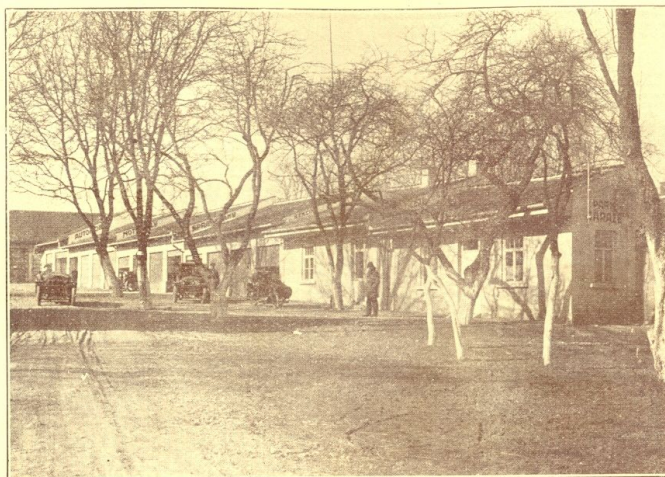
HUDEBNINY:

Barvič a Novotný, viz str. 28.

Jaroslav Stožický, viz str. 37.

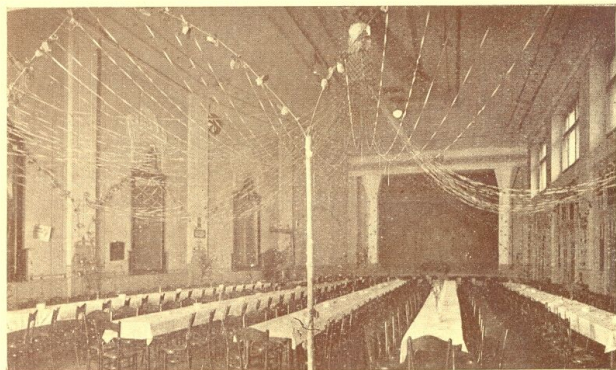

JENKO J. HAVLIŠ, KRÁLOVO POLE, VELKÉ BRNO
velkoobchod plechovým a železným smaltovaným nádobím a kuchyňským zařízením.
Telefon 717.VIII. Palackého tř. č. 32

Účtárny: Ugartova tř. č. 13.
Telefon 711.II.

Park-Garáže: Ugartova tř. č. 25.
Telefon 4393.

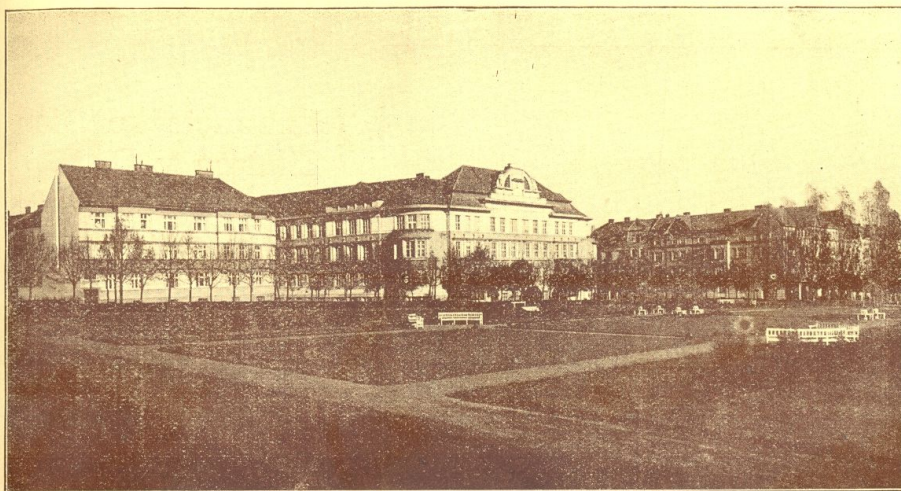
Hotel Kulíšek

Královo Pole

Telefon 4378. Zastávka elektr. dráhy č. 1. 1 minutu od zast. Besedního domu v Králově Poli.

KOUPELNY. — LIDOVÉ
CENY POKOJŮ. — TEPLÁ
JÍDLA I V NOČNÍ DOBĚ.
MODERNĚ ZAŘÍZENO.
30 POKOJŮ. — ÚSTŘEDNÍ
TOPENÍ.

Wilsonovo náměstí v Králově Poli.

Husův sbor v Králově Poli.

HUDEBNÍ NÁSTROJE:

Karel Buchta, závod klavíry, viz str. 33.
A. J. Kreutzer, mistr houslař, viz str. 33.
Antonín Plešák, výroba pian, Židenice, viz str. 35.
Jan Šindelář, stavitel pian, viz str. 37.

CHEM. VÝROBKY, BENZIN, OLEJE, TUKY:

L. Řeháček a spol., chemická továrna Černovice, viz str. 10.

CHIRURGICKÉ NÁSTROJE A BANDÁŽE.

Č. Čihák, viz str. 58.
J. & L. Hlávka, viz str. 57.

INSTALATÉŘI:

Petrla a spol., viz str. 51.

KÁVA:

Bratři Osvaldové, import a velkopražírna kávy Brno, viz str. 52.
Baláč a Hrubý, káva „Brasilia“, viz str. 29.

KOŽEŠNICTVÍ:

J. Zdražilek, viz str. 35.

KNIHKUPECTVÍ:

Barvič a Novotný, viz str. 28.

KLENOTNÍCI:

J. Fojtík, viz str. 7.
Josef Freund, viz str. 22.
Rajmund Kyjovský, viz str. 6.

KLOBOUČNICTVÍ:

K. Landa, obchod pánskými klobouky, viz str. 24.

KONFEKCE DÁMSKÁ:

„U moderní Brněnky“ Lud. Kraus, viz str. 30.

Josefa Sutterová, viz str. 30.

KONFEKCE PÁNSKÁ A DĚTSKÁ:

Schlesinger a Polnauer viz str. 20.

KOSMETICKÉ PŘÍPRAVKY:

Ālois Mikulášek, „Libuše“, viz str. 29.

KREJČOVSKÉ ZÁVODY:

Schlesinger a Polnauer, viz str. 20.

Jan Novotný, viz str. 63.

Karel Pilnáček, viz str. 18.

KULEČNÍKY:

V. Sedlák, výroba kuleč., viz str. 40.

KŮŽE:

A. Melkus a spol., viz str. 53.

LÁTKY DÁMSKÉ A PÁNSKÉ:

A. M. Konrát, viz str. 38.

Josef Bauer a spol., viz str. 11.

E. Kousal, Husovice, viz str. 64.

Lad. Jeřábek, viz str. 34.

Josef Šíkl, viz str. 21.

Rudolf Zöllner, viz str. 24.

LÉKÁRNY:

Lékárna „U Matky Boží“ Ph. Mr. Vl. Grégr, Husovice, viz str. 62.

LIKÉRY:

E. Bureš a spol., viz str. 25.

MODNÍ PÁNSKÉ A PLETENÉ ZBOŽÍ:

Bundálek a Dobeš, viz str. 23.

B. Hermann, viz str. 30.

Vladimír Koukal, viz str. 13.

E. Kousal, viz str. 64.

Mojmír Polcar, viz str. 31.

R. Zöllner, viz str. 24.

NÁBYTEK A TRUHLÁŘSKÉ PRÁCE:

„Dubor“, výrobní družstvo stolařů a čalouníků, viz str. 40.

Richard Osolsobě, viz str. 18.

Frant. Rauniger, viz str. 32.

JAROMÍR PECHAR,

sklenářství, tovární sklady a prodej tabulového skla.

Rámování obrazů.

BRNO, U Solnice číslo 6.

TELEFON ČÍS. 3265-VIII.

Lékárna
„U Matky boží”

Ph. Mr. Vlad. Grégra
 v Husovicích
 ul. Sv. Čecha

Jedna znejpěknějších
 lékáren v RČS.
 Stavbu provedly fy
 stavitel Václavek
 v Brně a stav. Kaláb
 v Husovicích. Vnitřní
 zařízení dodala fa
 „Tusculum“ v Brně.

„Tusculum“ dílny a prodejny úplných za-
řízení bytových, viz str. 49.
Jan Vrána, viz str. 40.

NÁBYTEK Z OHÝBANÉHO DŘEVA:

„Thonet-Mundus“, viz str. 42.

NOŽIČSTVÍ:

Rudolf Krafochvíl, viz str. 9.

OBCHODNÍ ŠKOLY:

Soukromá obch. škola F. S. Pouchlého
viz str. 19.

OBUV:

C. Kačmařík, viz str. 36.

„Ergon“, orthopedická obuv, viz str. 56.

OPTIKOVÉ:

Antonín Felsch, viz str. 30.

Stanislav Vašíček, viz str. 23.

ORTHOPEDICKE PŘÍSTR. A BANDAŽE:

„Ergon“, viz str. 56.

OVOCNÉ NÁPOJE:

Továrna na „Lesní Perlu“ M. Löw, viz str. 64.

PAPÍR:

Antonín Bohanes, viz str. 26.

PARFUMERIE:

F. Kárník, viz str. 9.

Karel Stöger, viz str. 55.

Vlastimil Růžička, viz str. 17.

MLÉKÁRNÝ PARNÍ:

rolnická ústřed. mlékárna, z.s.s.r.o.,
viz str. 8.

PEKAŘSTVÍ:

Vilém Schön, viz str. 54.

Fr. Růžička, viz str. 65.

POJIŠTOVNY:

Hasičská vzáj. pojišť., viz str. 16.

Komenského a Sušilovo náměstí v Husovicích.

„Slavia“, viz str. 14.

„Pražská“, viz str. 36.

Všeobec. pojišť. akc. spol., viz str. 4.

Morav. Zem. živ. pojišť., viz str. 4.

PSACÍ STROJE:

Remington, viz zad. str. předtřetí listu

POKLADNY PANCÉŘOVÉ:

Jergl & Hadlík, viz str. 10.

PUŠKAŘI:

Frant. Brejzl, viz str. 22.

REPRODUKČNÍ ZÁVODY:

„Chemigrafia“, viz vnitřní str. zad. desky.

SKLENÁŘSTVÍ, BRUSÍRNÝ SKLA A ZRCADL, RÁMOVÁNÍ OBRAZŮ:

Karel Bohata, viz str. 52.

Jaromír Pechar, viz str. 61.

Hugo Tábořský, viz str. 18.

SMALTOVANÉ ZBOŽÍ:

Jenko J. Havliš, viz str. 60.

SMÍŠENÉ ZBOŽÍ:

František Mašek, viz str. 54.

SODOVÁ VODA:

Josef Menšík, viz str. 55.

SPOŘITELNY:

Městská Spořitelna v Brně - Král. Poli,
viz vnitřní stranu přední desky.

STŘIŽNÉ ZBOŽÍ:

Jan Eichhorn, viz str. 13.

RESTAURACE:

Stopkova pilsenská pivnice, viz str. 2.

Bláhova restaurace „Zlatá Praha“, v. str. 26

ÚSTAV PRO PĚSTĚNÍ KRÁSY:

Institut de beauté de Paris, viz str. 44.

VÍNO:

J. Strachon & Majer, viz str. 31.

VÝTAHY A TĚŽNÁ ZAŘÍZENÍ:

Edvarda Schliegla nást. Ed. Beck, Brno,
viz str. 43.

ZASÍLATELSTVÍ:

B. & V. Janík, viz str. 12.

ZAŘIZOVÁNÍ NEMOCNIC:

Č. Čihák, viz str. 58.

Zimníky

Raglány

Zhotoví Vám dle prvotřídních francouz. a angl. novinek fa

JAN NOVOTNÝ

BRNO-HUSOVICE, Palackého 58.

Salonní a sportovní obleky.

Než koupíte jinde, navštivte sklad
firmy

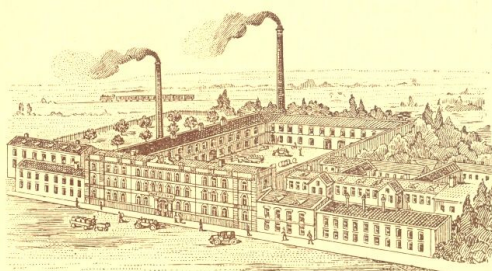
Jar. Humpolecký,

čalounický závod

BRNO, v novostavbě pod Padowtzem.

Stále na skladě pohovky, spací křesla, matrace, klubovky a veškeré do oboru
spadající potřeby.

Obslouží pečlivě a levně. — Důvěryhodným též na splátky.

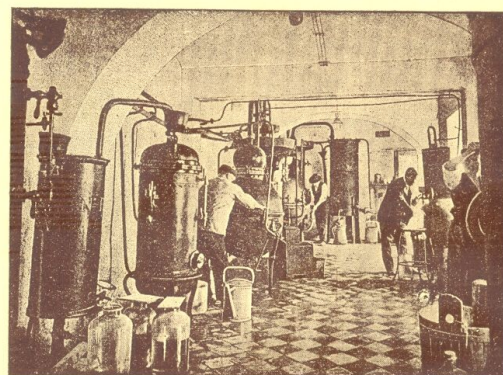

Závody „Lesní perly“ a ovocných šťáv, Brno - Husovice.

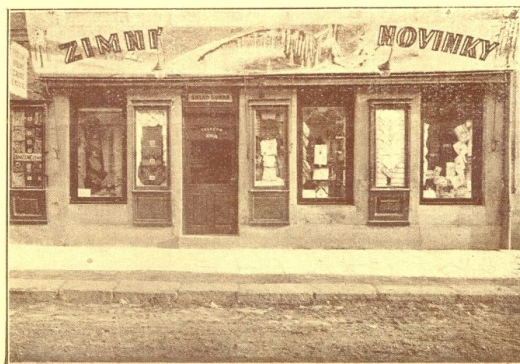
LESNÍ PERLA

alkoholuprostá jest
lékařsky doporuče-
na. LESNÍ PERLA
jest nejlepší a ve-
doucí značka v tu-
i cizozemsku.

Zákonom chráněná.

Část tov. místností závodů „Lesní perly“, v Brně-Husovicích.

Textilní velkozávod

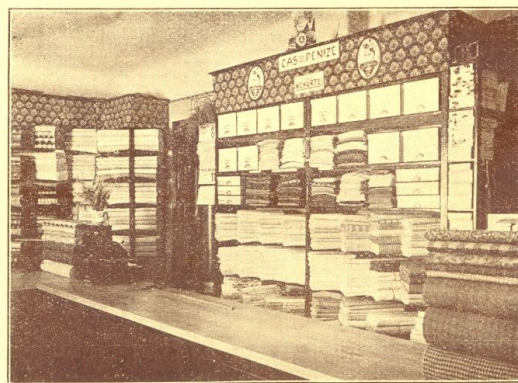
E. Kousal

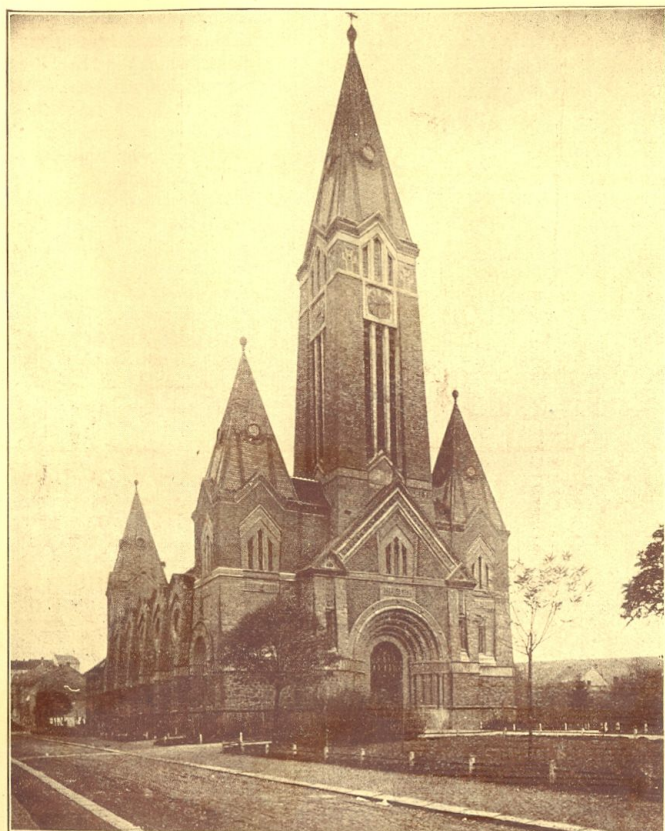
BRNO - HUSOVICE,
Palackého třída 83-85.

Časové novinky.

Modní látky, střížné a pletené
zboží, prádlo, záclony,
koberce, linoleum.

Telefon 3174.

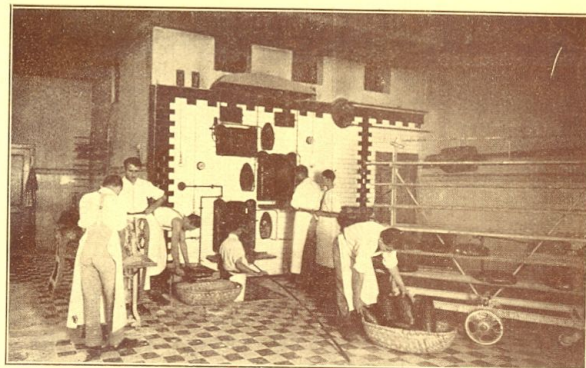
Kostel v Husovicích.

František Růžička

parní a strojní pekárny

V BRNĚ-HUSOVICÍCH, Sv. Čecha 40.

Vyrábí hygienicky a dodává pečivo všeho druhu, též chutný žitný chléb.
Pečlivá obsluha.

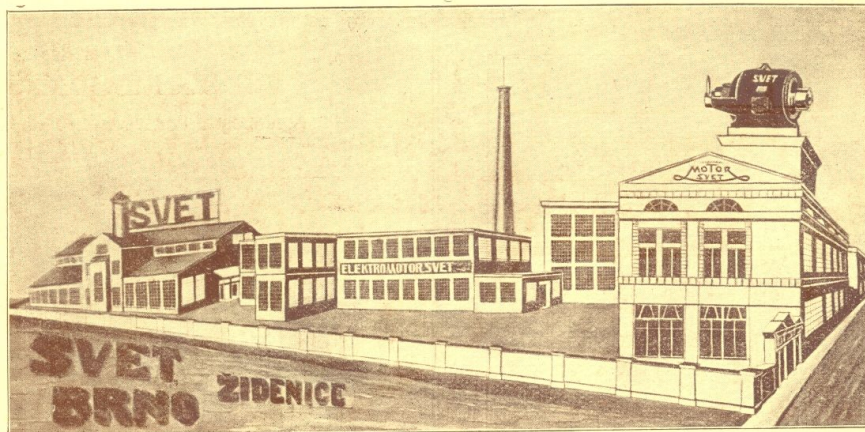
Dílna Fr. Růžičky, pekaře v Husovicích.

Obchod Fr. Růžičky, pekaře v Husovicích.

Specielní Výroba Elektromotorů Trojfázových.

Náš podnik založený před 24 lety, je vybudován jako **specielní továrna** na hromadnou výrobu trojfázových elektromotorů, nazvaných obchodním jménem **SVET**. Jméno toto jest vytvořeno začátečními písmenami slov: Specielní Výroba Elektromotorů Trojfázových. Naše továrna jest zařízena co nejmoderněji, má vlastní rozsáhlou slévárnu, vlastní opřádkárnu elektrických drátů, zkušebnu surovin, zkušebnu strojů, impregnační stanici a jiné podobné dílny, takže se úplně vyrovná všem moderním továrnám zahraničním.

Elektromotor SVET spol. s r. o. Brno-Židenice.

Naše roční výroba činí nyní 4500 kusů elektromotorů, zaměstnáváme 180 dělníků, používáme 85 obráběcích strojů. Kromě normálních trojfázových elektromotorů vyrábíme též vzorné elektrické hospodářské soustavy, které jsou pro svoji důkladnost a bezpečnost v hospodářství velice oblíbeny. Dále vyrábíme elektr. kovářské ventilátory, elektr. brusičky a polo-brusičky, malé universální soustr. motorky a jiné drobné trojfázové stroje, které se v tuzemsku dosud nevyráběly. Zabýváme se též hromadnými výměnami stejnosměrných elektromotorů za elektromotory trojfázové.

TEX A REDAKCI OBSTARAL
ALOIS V. KOŽÍŠEK.

FOTOSNÍMKY OD FIREM
VLADIMÍR LEHKÝ
A JOSEF PETRŮJ
V BRNĚ.

Nová kolonie rodinných

Knihtiskárna

Nakladatelství

VLAD. BURDA VLAD. OREL

PRAHA XIII. (VRŠOVICE)
Grégrova 24.

domků v Židenicích.

Brno **CHEMIGRAFIA** *Tivoli 48*
Telefon 1297

*provádí štočky pro reklamu, cen-
níky a ilustrovaná díla v jedno-i
vícebarevném provedení.*

od 1. července:

Brno, Nová 4.

v nových, rozšířených místnostech.